

سال	ليکڪ / ليکڪا	ڪتاب جو نالو
۱۹۷۵ع	ڊاڪٽر تنوير عباسي	" ٻاراڻا ٻول "
۱۹۸۳ع	مترجم نور افروز خواجه	" ٻڙڏيھي ڪھاڻيون "
۱۹۸۳ع	مترجم ذوالفقار سيال	" گيت ڪيڏوئا "
۱۹۸۳ع	ميمڻ عبد الفقور سنڌي	" قائد اعظم محمد علي جناح "
۱۹۸۴ع	مترجم بشير ڀٽي	" ڪليا و دمن "
۱۹۸۵ع	تنوير جوڻيجو	" ٻارن لاءِ چونڊ آکاڻيون "
۱۹۸۵ع	ڊاڪٽر در محمد پٺاڻ	" مولانا عبید اللہ سنڌي "
۱۹۸۵ع	علي مرتضيٰ ڌاريجو	" نرالا گهر "
۱۹۸۴ع	مراد علي مرزا	" شاهه عبد اللطيف "
۱۹۸۴ع	ملڪندي	" سچل سرمست "
۱۹۸۴ع	ڊاڪٽر عبدالحميد ميمڻ	" سيرت النبي "
۱۹۸۴ع	محمد قاسم بگهيو	" مرزا قليچ بيگ "

Gul Hayat Institute

" آر-ايڇ - احمد ايندڙ ابرار وس، " حيدرآباد "

هي اشاعتي ادارو ۱۹۵۰ع ۾ حاجي رحمت، حاجي احمد ۽ حاجي قاسم

ڪاروباري لحاظ کان قائم ڪيو (۱) هن اداري لڳ ڀڳ ويهه سال سنڌي ٻولي ۽ ٻاراڻي

ادب جي خدمت ڪئي ۽ جيڪي انهيءَ سلسلي ۾ ڪتاب شايع ڪرايا تن ۾ هي ذڪر لائق

آهن .

هيءَ معلومات اشاعتي اداري جي سرپرستي کان ورتي ويئي آهي .

سال	مرتب / ليکڪ	ڪتاب جو نالو
۱۹۵۶ع	حقير ابن مڪڻ	" ڪل ۽ خوشي "
"	"	" شخصيت حال شهزاد يون "
۱۹۵۷ع	محمد بخش جوهر	" خوني آکاڻيون "
"	"	" عقلمند وزير ۽ بيوقوف بادشاهه " حقير ابن مڪڻ
"	"	" جادو جي منڊي "
"	"	" طلسمي ڪينهوڙو "
۱۹۵۸ع	گل محمد شاهه رضوي	" چنڊا سبق "
"	آغا تاج محمد	" پوئلڻي راڻي "
"	حاجي حقير ابن مڪڻ	" پنج پيڙيون "
"	"	" جادو جي گڏي "
"	"	" جادو جي منڊي "
"	"	" دادلو شهزادو "
"	"	" رسومات تباهي "
"	"	" سليماني گلاب جو گل "
"	"	" شهزاد و صبر ۽ سون پيڙي "
"	"	" ڏيهه شينهن جي ڌيءُ "
"	"	" هي ماني ڏير ڪائندو " " ڪي محمد آزاد سوليم "
"	"	" جادو جو پنڪو " " ماني چاري " " محمد بخش جوهر "
"	"	" مڙن جي راڻي " " محمد بخش جوهر "

سال	مرتب / ليکد	ڪتاب جو نالو
۱۹۵۸ع	محمد بخش جوهر	"اڏام ڪٽولي"
"	"	"ڻي سونهري وار"
"	"	"هيرا راجهو"
"	خيال پٽي	"سوا لک جو هيرو"
۱۹۵۹ع	خالد حسين ايم عرساڻي	"ظرافت لطيف"
"	محمد الواس جو ڪيو	"ڦل جي شادي"
"	مترجم نذير حسين پٽي	"برف جو ماڻهو"
"	"	"پرنڊ ڙڙيٿا"
"	"	"خطرناڪ بم"
"	نذير حسين پٽي	"برف جو محل"
"	"	"جادو جو صوف"
"	"	"چنڊ ۽ راکيٽ"
"		"خوفناڪ جزيرو"
"	"	"دنيا جو پهريون راکيٽ"
"	پير محمد اي قرشي	"شير شاهه جو انصاف"
"	خيال پٽي	"احسانند لومڻي"
"	گل محمد آزاد صوفي	"الهم دين ۽ ان جو حرامتي ڏيو"
"	محمد بخش جوهر	"جادو ۽ جو پنڪو، ڪاري پلي"
۱۹۶۰ع	عبد الوحيد صديقي	"ڏاهپ جون آڪاشيون"

Gul Hayat Institute

ڪتاب جو ناظم

سال	مرتب / ليکڪ	"
۱۹۶۱ع	پير محمد عالم صديقي سجاوولي	"نگن جو استاد"
"	نثار احمد مفتي	"حضرت سليمان جو خزانو"
"	محمد بخش جوهر	"جان عالم انجمن آرا"
۱۹۶۲ع	محمد حسين حسام سومرو	"ناني پوڙهي"
"	محمد بخش جوهر	"گل شاهه ۽ گل گلاب پري"
"	مترجم نذير حسين پيٽي	"سونو بال"
"	"	"قرآني انصاف"
"	محمد الياس جوکيو	"ڪنڊ ۽ پگڙا"
"	حاجي حقير ابن مگر	"راڻي ناز بيگم ۽ طوطو مٿا"
۱۹۶۳ع	محمد بخش جوهر	"هڪ غريب خدا جي دربار ۾"
۱۹۶۴ع	"	"سیرت منصور"
"	محمد بخش واصف	"اسلامي اخلاقي آکاڻيون"
"	محمد بخش جوهر	"ٽارزن ۽ شيدي"
"	"	"ٽارزن"
۱۹۶۵ع	نذير حسين پيٽي	"علي بابا چاليهه چور"
"	محمد بخش جوهر	"خوفناڪ هٿ"
"	"	"گل شاهه ۽ گل گلاب پري"
۱۹۶۶ع	"	"نادان زال"
۱۹۶۷ع	"	"شخصيت حال شهزاد يون"

ڪتاب جو نالو

سال

مرتب / ليکڪ

"نیک نصیحتون"

۱۹۶۹ع

محمد بخش جوهر

"الھم دین ۽ انجو ڪرامتی زیو"

"

"سند جلال"

"

"عشق رسول صلي الله عليه وسلم"

"

"عذرا جي بهادري"

۱۹۷۰ع

محمد بخش جوهر

"اڌامندڙ ڄاڻاھيون"

۱۹۵۹ع

محمد بخش جوهر

"عقلندن جو استاد"

"

"ترڪن جي بهادري"

"

"ماڳوڙن جي فوج"

"

"نيڪي ۽ جو فرشتو"

"

"نيم طبيب خطرہ جان"

"

"عجيب ٺڳ"

"

Gul Hayat Institute

"شیطان جو ٻانهو"

"

"وڌايو فقير"

"

"بيوقوفن جو بادشاهه"

"

"بهادر عورت"

"

"باهه جي راڻي"

"

"ہندو آکاڻي"

"

"پنج پنھون"

"

ڪتاب جو نالو	مرتب / ليکڪ	سال
"چرچن جي چشتي"	محمد بخش جوهر	۱۹۵۱ع
"چرچي جا چرچا"	"	"
"خوفناڪ خوني"	"	"
"دلير عورت"	"	"
"روح جي ڏند"	"	"
"گجھارتون"	محمد بخش جوهر	"
"موجي سوڻڪا"	"	"
"زنن جا مڪر"	محمد بخش جوهر	"
"شيخ چلي"	"	۱۹۵۹ع
"خوفناڪ اسرار"	"	"
"احسانند لومئي"	خيال پتي	"
"جادو جي دي"	"	"

Gul Hayat Institute

آگه پبلشنگ ايجنسي، "حيدرآباد"

هيءَ پبليڪيشن نثار حسيني، ۱۹۷۷ع ۾ حيدرآباد ۾ ٻارائي ادب ۽ واڌارو آئڻ لاءِ قائم ڪئي. هن پبليڪيشن پنجن سال سنڌي ٻوليءَ ۽ علم ادب جي خدمت ڪئي انهيءَ عرصي دوران هيٺ ڄاڻايل ڪتاب شايع ڪرايا آهن (۱)

(۱) هي معلومات محترم نثار حسيني کان روٽو ورتي وئي.

ڪتاب جو نالو

مرتب / ليکڪ

سال

"درستيءَ جا تارا"

۱۹۷۹ع

نصير مرزا

"پتلين جو شماشو"

۱۹۸۲ع

ادل سومرو

"منهنجي ديس جا ٻار"

۱۹۸۲ع

ذوالفقار سيال

"حرکت مان برکت"

۱۹۸۳ع

سليم عاقلاني

بخاري پبليڪيشن، ڪاهي.

پيار "هيءَ پبليڪيشن گرتاري لال ايج ڪٽري ۱۹۸۱ع ڪاهي ۾ قائم ڪئي.

هيءَ پبليڪيشن ٻارن لاءِ بهترين ادب معيا ڪرڻ جي لاءِ قائم ڪئي وئي.

جنهن هيٺيان ڪتاب شايع ڪرايا آهن.

ڪتاب جو نالو

ليکڪ / مرتب

سال

"غريب شاگرد"

۱۹۸۲ع

گرتاري لال ايج ڪٽري

"خيالن جو خزانو"

۱۹۸۳ع

"

"ڏيئا منهنجي ڏيهه جا"

۱۹۸۱ع

"

Gul Hayat Institute

ٻاراڻو سنڌي ساهت گهر: محراب پور

پارٽي ۽ ٻيا سڀئي شعور جا پکيڙن انهن علم دوست ۽ قائم ڪئي (۱) هن اداري مهيا ڪئي

هي پبليڪيشن محبوب علي جوڪي ۱۹۸۰ع ڌاري محراب پور

جنڪشن ۾ سنڌي ٻولي کي وڌائڻ ۽ ويجهائڻ جي لاءِ قائم ڪئي. ٻاراڻي ادب جي

موضوع تي هن اداري هيٺيان ڪتاب شايع ڪرايا آهن :

ڪتاب جو نالو

ليکڪ / مرتب

سال

"سفيد باند رشتي وڃي"

۱۹۸۰ع

محبوب علي جوڪي

ڪتاب جو نالو

سال

ليکڪ / مرتب

"انڌن جو ديس"

۱۹۸۰ع

محبوب علي جوکيو

"موتين جي مالها"

"

اخلاق حسين جوکيو

"دلچسپ معلومات"

۱۹۸۱ع

محبوب علي جوکيو

"گدھ ۽ موسيقي"

"

"

"گل جي گفتار"

"

"

"دوستيءَ جي هام"

"

"

"پيار جو ڪرشمو"

"

"

"خير ۽ ڪڏهن"

"

"

"دلچسپ معلومات"

"

"

"اسلامي معلومات"

"

"

"سند بابت معلومات"

"

"

"هارڙا پبليڪيشن، : عمر ڪوٽ"

Gul Hayat Institute

هي پبليڪيشن آگسٽ ۱۹۷۸ع ۾ ميمور يوسفائي شرعائقي جي

هارڙن ۾ ادبي شعور جا ڳاڻڻ لاءِ عمر ڪوٽ ۾ قائم ڪئي (۱) هن اداري هيٺ ڄاڻايل

ڪتاب شايع ڪرايا آهن :

(۱) هي معلومات خط ذريعي محترم ميمور يوسفائي کان حاصل

(۱)

ڪئي وئي .

ڪتاب جو نالو

ليکڪ / مرتب

سال

"گلزن رنگ لائو"

سيف الله خالد ۽ رميش ڪمار

۱۹۷۸ع

"وليون وڻ ڦلاريا"

۱۹۷۹ع

"جي تو بڻ پائڻيان"

۱۹۷۹ع

"جيڪي آهي اڃ"

۱۹۷۹ع

"شاگرد نمبر"

۱۹۷۹ع

"ٻارن جي محفل پبليڪيشن"

هي پبليڪيشن "سندر چانڊيو" ۱۹۸۰ع تاري حيدرآباد سنڌ

۽ سنڌي ٻارن ۽ علمي ادبي واڌاري لاءِ قائم ڪئي (۱) ۰ اداري هيٺيان ڪتاب ٻارائي

ادب جي موضوع تي شايع ڪرايا :

ڪتاب جو نالو

ليکڪ / مرتب

سال

"ٻارن جي محفل نمبر ۷"

۱۹۸۱ع

سندر چانڊيو

"لطيف نمبر"

۱۹۸۲ع

Gul Hayat Institute

"ٻارن جي دنيا"

۱۹۸۳ع

"بالڊ پبليڪيشن : تنڊو محمد خان"

هي پبليڪيشن ۱۹۶۰ع ۾ فدا سرهي سنڌي ٻارن ۽ علم و ادب جو

هي معلومات خط جي ذريعي ورتي وڃي ٿي

(۱)

جاء، پيدا ڪرڻ جي لاءِ تندي محمد خان ۽ قائم ڪئي. جنهن طرفان هيٺيان ڪتاب شايع ٿي چڪا آهن (۱).

ڪتاب جو نالو	ليکڪ / مرتب	سال
"هد ڏينهن جو بادشاهه"	فدا سرهيو	۱۹۶۰ع
"روشن ڏيا"	"	۱۹۶۸ع
ٻارن جي دنيا سيريز : ڏيپلو.		

هي پبليڪيشن ۱۹۶۷ع ۾ ڏيپلو ۽ لياقت علي يوسفائي ٻاراڻي ادب کي فروغ ڏيڻ لاءِ قائم ڪيو (۲) هن اداري هڪ سال ٻاراڻي ادب ۽ سنڌي ٻوليءَ جي خدمت ڪئي ۽ انهيءَ عرصي دوران هيٺ ڄاڻايل ڪتاب شايع ڪرايا.

ڪتاب جو نالو	ليکڪ / مرتب	سال
"گل جي قرباني"	لياقت علي يوسفائي	۱۹۶۷ع
"بهار چمن"	"	۱۹۶۷ع

"تنظيم فطر و نظار : خيرپور ميرس"

هي ادارو ۱۹۷۹ع ۾ سکر ۽ پروفيسر اسد الله پٽو ۽ بشير احمد شاد پٺيان

- (۱) هي معلومات ۳-۸-۸۵ تي محترم فدا سرهيو کان روبرو ورتي وئي.
- (۲) ڏسو "گل جي قرباني" ٻارن جي دنيا سيريز، ڏيپلو، ۱۹۶۷ع ص

سال

لیکچر / مرتب

" منو مرسل "

٤١٩٢٩

مترجمہ محمد ابراہیم میمن

" الله سائين جي ڏاڇي "

٤٩٩٤٩

پروفیسر بشیر احمد شاد

پارسی اشاعت گھر : سکر .

هي پبليڪيشن اياز گل ۽ رميش نانگراڻي ۱۹۷۵ع ۾ سنڌي ٻارڻي

ادب جي ڪوٺ کي پوري ڪرڻ جي لاءِ سکر ۾ قائم ڪئي . انهيءَ عرصي ۾ دوران هيٺيان

کتاب شایع کیو ویو (۲۰)

سال

لیک / مرشد

کتاب جو نالو

٤١٩٢٩

ایاز گل

گل چیتارا "

• **پریات پبلیکیشن : ، حیدرآباد**

Gul Hayat Institute

ہی پبلیکیشن ۲۳ فیبروری ۱۹۷۳ء تي حیدرآباد میں نثار حسنی ہاراشی

ادب وادارو آئن لاء قائم ڪئي. هن پبليڪيشن هڪ سال ٻارائي ادب جي ترقي ڪئي.

انهي عرصي دوران هيٺ ڄاڻايل ڪتاب شايع ڪرايا ويا (۳) •

(۱) هي معلومات خط ذريعي پروفيسر اسد الله پٽو کان ورتي وئي.

(۲) هي معلومات خط ذريعي محترم اياز گل کان ورتي ويئي.

(۳) هی معلومات ۲۰۵۰۲۲ متی محترمہ نثار حسینی کان روبرو ورتی وہی •

ڪتاب جو نالو

ليکڪ / مرتب

سال

• روشن ٿارا ڪتابي سلسلو

۱۹۷۳ع

مرتب ناز پٿو ۽ ستار بروهي

• مهنجو پٽ

۱۹۷۳ع

• ۲ زنجير ٽوڙيو

۱۹۷۳ع

• ۲ سپان جا سيجل

• پوپٽ پبليڪيشن : خيرپور ميرس

هي پبليڪيشن "قيوم منگي" مئي ۱۹۷۷ع ڌاري خيرپور ميرس ۾

قائم ڪئي. ٻارن ۽ علمي ادبي سلسلو شروع ڪرڻ ۽ ٻارن کي هڪ پليٽ فارم تي جمع ڪرڻ

لاڳو هن پبليڪيشن هيٺيان ڪتاب شايع ڪرايا آهن (۱)

ڪتاب جو نالو

ليکڪ / مرتب

سال

• پوپٽ پهرين ڪٽي

مئي ۱۹۷۷ع

قربان منگي

ڊسمبر ۱۹۷۹ع

• مٿار مھمان

۱۹۸۰ع

• جيجل ماءُ

۱۹۸۲ع

• ڪل سنڌ هالڊ ميلو ۸۲

۱۹۸۴ع

• ڇهين ڇانوَ

• جنگ پبليڪيشن : سن

هي معلومات محترمه قيوم منگي کان ڪان ڪئي روبرو ورثي ويني.

(۱)

هي پبليڪيشن " ناز سنائي " ۱۹۴۵ع ۾ " سن " ضلعي دادو ۾ قائم

ڪئي (۱) ٻارن ۽ قومي ۽ سياسي شعور جا ڳاڻن جي لاءِ " چنگ پبليڪيشن " هيٺيان ڪتاب
شائع ڪرايا آهن .

ڪتاب جون نالو

سال

ليکڪ / مرتب

۱۹۴۵ع

مرتب ناز سنائي

" اجورو "

"

"

" شهد عبد الرزاق سومرو "

"

"

" لولي "

"

"

" گتھار ڪٿيا "

۱۹۴۶ع

"

" باغي ماءُ "

"

"

" آس ۽ اوسيئڻو "

"

"

" ٻارائي راند "

"

"

" پٿر جو ماڻهو "

"

"

" سند رسو "

"

"

" بغاوت "

۱۹۴۷ع

"

" جنگ جاري رهي "

"

"

" جڻيم سيد "

"

"

" عيد "

Gul Hayat Institute

(۱) هي معلومات محمد رماناز سنائي کان خط ذريعي حاصل ڪئي وئي .

ڪتاب جو نالو	ليکڪ / مرتب	سال
" ٻارن جو پڌرنامو "		
" سونا زيور "	مرتب ناز سنائي	۱۹۷۷ع
" وڏي جڏهن مان وڏو ٿيندس "	"	"
" لطيف قومي شاعر "	"	۱۹۷۸ع
" هڏ ڏينهن جي باد شاهي ملي ته "	"	"
" مون ڪيئن عيد ڪئي "	"	"
روشن تارا ساهت سرڪل : حيدرآباد .		

هي پبليڪيشن ۱۹۸۳ع ۾ حيدرآباد ۾ نثار حسيني ٻارائي ادب ۾ وڌارو آئڻ لاءِ قائم ڪئي (۱) . هي پبليڪيشن هن وقت به سنڌي ٻولي ۽ ٻارائي ادب جي خدمت ڪندي پئي اچي . هن سرڪل طرفان ٻارائي ادب جي موضوع تي هي ڪتاب شايع ڪرايا آهن :

ڪتاب جو نالو	ليکڪ / مرتب	سال
" ماسي ڪتو "	شمس الدين سومرو	۱۹۸۴ع
" رمون پيئي "	اڪبر جسڪاڻي	"
" بستين واري ناني "	"	"
" جيئن جي ڪانفرنس "	ادل سومرو	"

ڪتاب جو نالو

ليکڪ / مرتب	سال
پديءَ جو بحر	"
رضيه صديقي	۱۹۸۲ع
ڪانون جي ڪاهه	"
چمڪندڙ چنڊ	۱۹۸۵ع
سنڌ جون تاريخي ڪهاڻيون	"
شرياءُ سوز ڏيپلائي	"
دادا سنڌي	"
خيرو حجم	"
پتنگ پويان ٻوڙ	"
سنڌي ادبي بورڊ	"
اڪبر جسڪاڻي	"
ج-ع • منگهاڻي	"

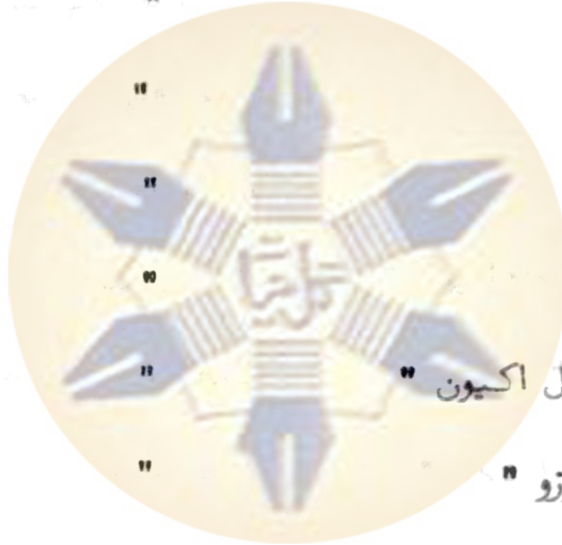
سنڌي زبان جو هيءُ سڀ کان وڏو علمي، ادبي ۽ ثقافتي ادارو آهي، جيڪو پاڪستان قائم ٿيڻ کان اڳ تڏهڪي سرڪار جي سرپرستي سان ٻرپا ٿيو، پاران جواشعستي پروگرام ورهاڱي کان پوءِ ۱۹۵۴ع-۱۹۵۵ع کان وٺي عمل ۾ آيو. (۱)

سنڌي ادبي بورڊ ٻارائي ادبي ڪتاب شايع ڪري چڪو آهي ۽ ڪري رهيو آهي. ان ڏس ۾ ماهوار "گل ٿل" رسالو ان حقيقت جو ڪليل ثبوت آهي جيڪو پابنديءَ سان هر مهيني شايع ٿيندو رهي ٿو، ۽ ٻارن جون ڪيتري قدر ادبي گهرجون پوريون ڪري رهيو آهي. ٻارائي ادب جي سلسلي ۾ جيڪي ڪتاب شايع ڪيا ويا آهن اهي هيٺين ريت آهن:

(۱) ڊاڪٽر غلام علي الانا • "سنڌي نثر جي تاريخ" ص ۲۲، زيبادبي مرڪز حيدرآباد سنڌ، ۱۹۷۷ع.

ڪتاب جون نالو

سال	مرتب / ليکڪ	ڪتاب جو نالو
۱۹۵۹ع	ادارو	"گل ڦل" (رسالو) ماهوار
۱۹۶۲ع	ڊاڪٽر نسبي بخش خان بلوچ	"سنڌي لوڪ ڪهاڻيون"
۱۹۵۹ع	شخص العلماء مرزا قليچ بيگ	"نئي ديوي راکاس"
۱۹۶۰ع	"	"عجيب طلسم"
"	"	"لڀا خان د رڙي جي خليفو ڪهنڪ"
"	"	"نيلو پکي"
"	"	"په جاڙا پائر"
"	"	"وامقيدرا"
۱۹۶۱ع	"	"عجيب ڪالهيون"
۱۹۶۴ع	"	"پنيل اڪيون ۽ پوريل اڪيون"
"	"	"پائي وائي ۽ پائي وزو"
"	"	"رستم"
"	"	"شهرزادي محبوب جي آکاڻي"
۱۹۷۱ع	"	"ايسپ جون آکاڻيون"
۱۹۷۷ع	مراد علي مرزا	"هارن جون آکاڻيون"
۱۹۷۹ع	گوهر ممتاز قاضي	"پولڙ جي پيل ۽ ٻيون آکاڻيون"
۱۹۸۱ع	اياز قادي	"پرين جون ڪهاڻيون"
"	استاد بخاري	"هاراڻا گيت"
۱۹۸۴ع	مراد علي مرزا	"ايشيا جون لوڪ ڪهاڻيون"

Gul Hayat Institute

کتاب جو نالو

لیکچر / مرتب

۱۱

١٩٩١ع

"حضور صلعم جي حياتي جو مختصر سيد سردار علي شاهه

احوال "

" مٹو مرسل "

علامہ غلام مصطفیٰ قاسمی

"سند جا عظیم صوفی بزرگ"

شنویر عباسی

"استادن جوادے"

محبوب علی جوکیو

"وژن جواب"

پروفیسر نواز علی شوق

" مثالی شاگرد "

محبوب علی جوکیو

۱۱ پارانا گیت ۱۲

استاد بخاری

"تارين ٻولين جون ڪهاڻيون"

غلام نبی میمن

" کلاسیکی شاعری "

پروفیسر عطا محمد حامی

"یاخستان جا پراڻا شهر"

رشید ہستی

" مشہور سنڌي ڪھاڻيون "

ایازقادی

”گھرو هنر“

Gul Hayat Institute

۱۔ سکی گھر "۲

عزيزه سومرو

د ریا ۽ سامونډي څنارن سان زندگي"

حبيب الله صدیقی

شهر، حیاتی و گوناگونی حیاتی

قاضی خادم

سمنڊ جا اسرار"

دریغداد پتافی

پورھئی جو مان "

داختر عبد المجيد سنڌي

شہری حیاتی مہ کوٹ

ڪتاب جو نالو

ليکڪ / مرتب

سال

۱۹۸۱ع

"برڪ سائنسي ڪوچنائون ۽ ايجادون" محمد عثمان ڏيپلائي

"بدن ۽ ان جو ڪم"

علي مرتضيٰ ڌاريجو

"ماڳوڻي، ماڳي ۽ جي مک"

ڊاڪٽر هارون رشيد ميمڻ

"دوريشي جي حياتي"

"جبلن رڻ پٿن ۽ انساني زندگي"

محمد اسماعيل عرساڻي

"ڪپهه جي ڪهاڻي"

پروفيسر محمد امين

ساڻي پبليڪيشن: سکر.

هي ۽ پبليڪيشن ۱۹۷۸ع ۾ سکر ۾ حميد جمائي، مهيش مليرائي

۽ زاهد مهر، ٻارن لاءِ دلچسپ ڪتاب شايع ڪرڻ ۽ انهن ۾ مطالعي جو شوق پيارڻ سان

گڏ ساڻي ٻارڙا سنگت جي مقصدن جو پرچار ڪرڻ لاءِ قائم ڪئي ويئي (۱) هن اداري

سنڌي ٻولي ۽ ٻاراڻي ادب جي خدمت ڪئي ۽ انهيءَ عرصي دوران هيٺ ڄاڻايل ڪتاب

شايع ڪرايا:

Gul Hayat Institute

ڪتاب جو نالو

ليکڪ / مرتب

سال

۱۹۷۸ع

حميد جمائي

"لاوارث شهزادو"

۱۹۸۴ع

"

"پليٽ هٿ"

(۱) هي ۽ معلومات خط جي ذريعي ورتي ويئي.

(۱)

ماهتي پبليڪيشن : ڪنڊيارو .

هي پبليڪيشن ۱۹۷۹ع تاري ڪنڊياري ۾ ظفر عباسي سنڌي ٻوليءَ
کي شرقي ورائڻ جي لاءِ قائم ڪئي . هن پبليڪيشن طرفان هيٺيان ڪتاب شايع ٿيا
آهن (۱) .

سال	ليکڪ / مرتب	ڪتاب جو نالو
۱۹۷۹ع	ظفر عباسي	" گهرا گهرا گهاو "
۱۹۸۰ع	"	" ڦٽي ڦٽي تلاءُ "
۱۹۸۱ع	"	" تارا تارين هيٺ "
۱۹۸۲ع	"	" رڪيل لڙڪ "
		سجاڳ ٻار پبليڪيشن : حيدرآباد .

هي پبليڪيشن ۱۹۷۸ع ۾ اياز لطيف، ٻاراڻي ادب جي ڪوٽ کي محسوس

ڪندي قائم ڪئي . جنهن طرفان هيٺيان ڪتاب شايع ٿيا آهن (۲) .

سال	ليکڪ / مرتب	ڪتاب جو نالو
۱۹۷۸ع	مرتب اياز لطيف	" چمڪندڙ تارو "

(۱) هي معلومات خط و ڪتابت ذريعي ورتي وئي .

(۲) هي معلومات محترم
روڊرو ورتي وئي .
ڪان تاريخ
ني

ڪتاب جون نالو

سال	ليکڪ / مرتب	ڪتاب جو نالو
۱۹۷۸ع	مرتب اياز لطيف	"گجھو خبرنامو"
۱۹۸۲ع		"ننڍڙا مجاهد"
"		"دريا توتي دانھن"
"		"بھار نيٺ مرڪندو"
"		سرھان پبليڪيشن : سيوھڻ

هيءَ پبليڪيشن ۱۹۷۸ع ۾ سيوھڻ ۾ پروانتي سيوھڻي ٻارائي

ادب جي ڪوٽ کي پوري ڪرڻ لاءِ قائم ڪئي. هن اداري ٽي سال سنڌي ٻوليءَ علم ادب جي خدمت ڪئي انهيءَ عرصي دوران هيٺ ڄاڻايل ڪتاب شايع ڪرايا.

سال	ليکڪ / مرتب	ڪتاب جو نالو
۱۹۷۹ع		"انڌي فقيرائي"
"		"سھڻي صلاح"
۱۹۸۰ع		"سرھان"
"		"سالگرھ نمبر"
۱۹۸۱ع		"ساهت سوکڻي"
"		"حيدر بخش جتوئي نمبر"
"		"گھنگھر گھاري نهڙا"
"		"منظور شھيد"
۱۹۸۳ع		"۸۳ جا ٽي ناٽڪ"

ڪتاب جو نالو

ليکڪ / مرتب

سال

ع ۱۹۸۴

" روبوٽ "

" سرهاڻ ڪتابي سلسلو "

" ٻارن لاءِ ريڊيوائڪس "

(الف) " حرڪتي ٻار "

(ب) " رمون پيٽي "

سنڌي ڪتابي سلسلو : رتوديرو .

هي پبليڪيشن ۱۹۸۱ع ۾ قاضي عبدالحي " قائل " رشي ديو

ضلعي لاڙڪاڻي ۾ ٻارائي ادب کي ترقي وٺرائڻ لاءِ قائم ڪئي . انهيءَ عرصي دوران

ٻارائي ادب جو هڪ ڪتاب شايع ڪيو (۱) .

سال

ليکڪ / مرتب

ع ۱۹۸۵

ڪتاب جو نالو

Gul Hayat Institute

" ڌرتا ڌرتا "

شان برادر رس : حيد رآباد .

هي ادارو ۱۹۷۸ع ۾ محمود يوسفائي ۽ عنايت الله عباسي ، سنڌي

(۱) هي معلومات خط و ڪتابت کان ورتي وئي .

ٻارن کي عياري لوڪ ادب ۽ اصلاحي با تصوير نصيحت آموز ڪهاڻيون مهيا ڪرڻ لاءِ قائم ڪيو. هن ادبي ٻه سال سنڌي ٻولي ۽ علم و ادب جي خدمت ڪئي ۽ انهيءَ عرصي دوران هيٺ ڄاڻايل ڪتاب شايع ڪرايا (۱).

ڪتاب جو نالو	ليکڪ / مرتب	سال
"حليمان ٻوپري"	عنايت الله عباسي	۱۹۷۸ع
"شیطان جو ٻار"	"	"
"لالچي عيدو"	"	۱۹۷۹ع

ڪتاب پبليڪيشن : حيدرآباد .

هي پبليڪيشن اياز لطيف ۱۹۸۰ع تاري حيدرآباد سنڌ ۾ ٻارن

کي سستي اگهه تي ڪتاب فراهم ڪرڻ لاءِ قائم ڪئي. جنهن طرفان هيٺيان ڪتاب شايع ٿيا آهن (۲).

ڪتاب جو نالو	ليکڪ / مرتب	سال
هڪ وحشي چوڪر جي آتم ڪهاڻي	اياز لطيف	۱۹۸۰ع
"پوڙهو شينهن"	"	"

(۱) هي معلومات ۵-۸-۸۶ تي محترم عنايت الله عباسي کان ورتي وئي.

(۲) ذڪر ڪتاب پبليڪيشن، حيدرآباد، ۱۹۸۰ع.

ڪنول ڪتابي سلسلو : لاڙڪاڻو .

هي پبليڪيشن ۱۹۷۹ع ۾ مشتاق مگهار ضلعي لاڙڪاڻي ۾ ٻارائي ادب
کي ترقي وٺرائڻ لاءِ قائم ڪئي . انهيءَ عرصي دوران هيٺيون ڪتاب شايع ڪيو (۱) .

ڪتاب جو نالو ليکڪ / مرتب سال
" دنيا آهي گول " مختيار مڏڻها ۱۹۸۳ع

دهائي پبليڪيشن : حيدرآباد .

هي پبليڪيشن ۱۹۸۲ع ۾ دينو جوڙيڙ حيدرآباد ۾ بشير ڀٽيءَ
سنڌي ٻارائي ادب جي کوٽ کي محسوس ڪندي گهٽ قيمت ۾ سستا ٻاڻ تصوير ڪتاب مهيا
ڪيا . هن اداري چار سال سنڌي ٻوليءَ علم و ادب جي خدمت ڪئي ۽ انهيءَ عرصي دوران
هيٺ ڄاڻايل ڪتاب شايع ڪرايا .

ڪتاب جو نالو ليکڪ / مرتب سال

" ٻولڙا ۽ چنڊ " بشير ڀٽي ۱۹۸۲ع

" چڻگري ٻولي "

" آگوني جيڏو ڇوڪرو "

(۱) هيءَ معلومات خط و ڪتابت ذريعي ورتي وئي .

ڪتاب جو نالو

ليکڪ / مرتب

سال

" برف جي شھزادي "

۱۹۸۳ع

بشير ڀٽي

" پٽاڻن جو مينهن "

"

"

" ففتي ففتي "

"

"

" جل قشاقو خان "

"

"

" مگر مڇن جو باد شاهه "

"

"

" ميند باد سيلانيءَ جا ست سفر "

"

"

" مهاڻو ۽ جن "

۱۹۸۴ع

"

" ٽي پينرون "

"

"

" بند رو جاڊ وگر "

"

"

" چرچن جي چڻي "

"

"

" ڍانچي جو ناچ "

"

"

" بخت جي واپسي "

"

"

زوار محمد علي سمون

گجپ پبليڪيشن : حيدرآباد

Gul Hayat Institute

هي پبليڪيشن ۱۹۷۷ع ۾ غفران عاقلاني ٻاراڻي ادب کي ترقي وٺرائڻ

لله حيدرآباد ۾ قائم ڪئي (۱)

(۱) هي معلومات محترم غفران عاقلاني کان روبرو ۱۲-۵-۸۶ تي

ورتي وٺي

ٻاراڻي ادب جو هي اشاعتي ادارو "گلن جھڙا ٻارڙا" جماعت جو

ذيلي ادارو هو هن اداري طرفان شايع ڪرايل ڪتابن جو تفصيل هيٺ ڏجي ٿو :

ڪتاب جو نالو

ليکڪ / مرتب

سال

" ٻاچي پٺيان ٻوڙ "

۱۹۷۷ع

نظير شورو

" سپان جا ٻيجل "

"

سومني مرزا .

" ديس لاءِ دعا "

۱۹۷۸ع

" نئون نسل "

"

گل پبليڪيشن : حيدرآباد .

هي پبليڪيشن پير مظهر الحق، عبد الجبار عباسي، احمد عباسي

۽ صبغت الله ميمڻ ۱۹۶۵ع ۾ حيدرآباد ۾ سنڌي ٻولي ۽ علم ادب جي خدمت ڪرڻ لاءِ

۽ ٻارن ۾ ادبي ذوق و شوق جا ڳاڻاڻ لاءِ قائم ڪئي . هن پبليڪيشن پاران هيٺيان ڪتاب

شايع ڪيا ويا (۱)

ڪتاب جو نالو

ليکڪ / مرتب

سال

Gul Hayat Institute

۱۹۶۵ع

" سدا حيات "

"

" مرد حر "

۱۹۶۶ع

" سرهاڻ "

ٽسو، " سدا حيات "، گل پبليڪيشن، حيدرآباد، ۱۹۶۵ع، ص

(۱)

مل قبل ادبي سنگت : هالا نوان .

هيءَ پبليڪيشن ۱۹۸۱ع ۾ هالا نوان ۾ امتياز ايتي پاراڻي ادب جي واڌاري لاءِ قائم ڪئي . هن پبليڪيشن ۳۴ سال سنڌي ٻولي ۽ پاراڻي ادب جي خدمت ڪئي انهيءَ عرصي دوران هيٺ ڄاڻايل ڪتاب شايع ڪرايا (۱) .

ڪتاب جو نالو

ليکڪ / مرتب

سال

"گلزن جهڙا گهاٽ"

۱۹۸۰ع

اخبر جسطاڻي

"ڪومل جذبا"

۱۹۸۱ع

امتياز ايتو

"پيءُ جو پاڇو"

"

"

گلزا پبليڪيشن : شڪارپور .

هي پبليڪيشن عبدالغفار ايتو ۽ محمد عبدالله "عبد" مارچ ۱۹۷۸ع

شڪارپور ۾ سنڌي علم و ادب جي اشاعت، اسلامي تهذيب و ثقافت ۽ روايت کي زندہ ڪرڻ

جي لاءِ قائم ڪئي . هي ڪتابي سلسلو جيئن شروع ٿيو آهي تيئن هلندو ئي اچي . هن

وقت گلزا پبليڪيشن جا "۱۱" ڪتاب نڪري چڪا آهن . جن مان ڪن جا نالا هيٺ ڏجن ٿا

ڪتاب جو نالو

ليکڪ / مرتب

سال

"انوکوانتقام"

۱۹۸۰

محمد عبدالله "عبد"

"

"

"پردي جي اوٽ"

هي معلومات خط و ڪتابت ذريعي ورتي وئي .

(۱)

لطيف پبليڪيشن ، نصير آباد : لاڙڪاڻو .

هي پبليڪيشن منصور شاهي ۱۹۸۴ع ۾ نصير آباد ضلعي لاڙڪاڻي ۾
 بهارائي ادب کي ترقي وڌائڻ لاءِ قائم ڪئي انهيءَ عرصي دوران هيٺيان ڪتاب شايع ٿيا .

ڪتاب جونالو

سال	ليکڪ / مرتب	"روشنی"
۱۹۸۴ع	منصور شاهو	"لاٽ"
۱۹۸۵ع	"	"

لالی پبليڪيشن : حيدرآباد .

هيءَ پبليڪيشن ۱۹۸۱ع ۾ حيدرآباد ۾ آغا قيوم هارن ۾ لکڻ پڙهڻ
 جو شوق جاڳائڻ لاءِ قائم ڪئي . هن اداري ٽي سال سنڌي ٻوليءَ علم ادب جي خدمت ڪئي
 ۽ انهيءَ عرصي دوران هيٺ ڄاڻايل ڪتاب شايع ڪرايا .

ڪتاب جونالو

سال	ليکڪ / مرتب	"لالی"
۱۹۸۱ع	مرتب آغا قيوم	"سپی"

۱۹۸۱ع "نئين واٽ"

"ڦنگ ڦنگ"

۱۹۸۲ع "کيرڌارا"

"ڏاڏي ۽ ڏيڏو"

۱۹۸۳ع "خريچڻ راند"

۱۹۸۴ع

سال	ليکڻ / مرتب	ڪتاب جو نالو
1985ع	مرتب آغا قیوم	"جي دوردنيا جا"
"	"	"ڪتابچن جي ڪيچل"
"	"	"واهڻ واهڻ"
"	"	"هندستان ڇڏي وڃو"
1986ع	"	مکڻي پبليڪيشن : حیدرآباد .

هي پبليڪيشن 1981ع ۾ حیدرآباد ۾ سليم میمن پاران اديبي ترقي
لءِ قائم ڪئي وئي . هن پبليڪيشن هڪ سال سنڌي ٻوليءَ لاءِ خدمت ڪئي .
انهيءَ عرصي دوران هيٺيون ڪتاب شايع ڪيو ويو .

سال	ليکڻ / مرتب	ڪتاب جو نالو
1981ع	سليم میمن	"اوسيٽو"
		مکڻي پبليڪيشن : سکر .

هي پبليڪيشن 1984ع ۾ سکر ۾ خادم سنڌي منظور سيد پاران

ادبي اشاعت لءِ قائم ڪئي . هن اداري هڪ سال سنڌي پاران اديبي خدمت ڪئي .
انهيءَ عرصي دوران هيٺيون ڪتاب شايع ڪيو ويو .

سال	ليکڻ / مرتب	ڪتاب جو نالو
1984ع		"روز تڙن رابيل"

نيو فيلدس پبليڪيشن : حيدرآباد .

هي پبليڪيشن فيروز احمد ۱۹۷۷ع ۾ سنڌي ٻولي جي واڌاري لاءِ قائم ڪئي . هن اداري پاران ٻين ڪتابن کان سواءِ ٻارائي ادب جي موضوع تي هي ڪتاب شايع ڪرايا ويا آهن (۱) .

ڪتاب جو نالو	ليکڪ / مرتب	سال
"عقلمند ڪوٽا"	سيد دانيال طارق	۱۹۷۹ع
"ٻارن جو آڪائيون"	الطاف شيخ	۱۹۸۳ع
وڪ وڌايو پبليڪيشن : هالا پراڻا .		

هيءَ پبليڪيشن ۱۹۸۰ع ۾ هالا پراڻا پروفيسر عرفان مهدي ٻارائي ادب جي خدمت ڪرڻ لاءِ قائم ڪئي . هن پبليڪيشن ٻه سال ٻارائي ادب جي خدمت ڪئي ۽ انهيءَ عرصي دوران هيٺ ڄاڻايل ڪتاب شايع ڪرايا .

ڪتاب جو نالو	ليکڪ / مرتب	سال
"ڇوڪرن مٿان مور"	عرفان مهدي	۱۹۸۰ع
"ملاپ"	"	"
"ٻوندون ٻيڙيءَ ۾"	"	"

(۱) هي معلومات محترم فيروز احمد کان ۹-۴-۸۷ تي روبرو ورتي

وڃي .

(۳۰۹)

کتاب جو نالو

لیکھ / مرتب

سال

" معذوقہ رکھی "

۱۹۸۰ ع

عرفان مہدی

" ورہین جا وچوڑا "

"

" پرچن شال پنہوار "

"

۱۹۸۱ ع

Gul Hayat Institute

پڄاڻي ، نسجا ۽ عجوزون

پنهنجي هن تحقيقي ڪاوش جي پڄاڻي انهيءَ اختصار سان ڪري سگهجي ٿي ته " ٻاراڻو ادب " مجموعي ادب جي باقي حصن ، قسمن ۽ شعبن جيان روز بروز ترقي ڪري رهيو آهي . اسان جا قلم ڏسي انهيءَ ڏس ۽ خوشيون وٺي ڪتاب لکندا رهن ٿا ، پبلشر ۽ پرنٽر ڇپائي جو بند وڃندڙ رهن ٿا ، ۽ ان کان سواءِ ٻاراڻي ادب جي اوسر خواهه ٻار جي ذهني ، فطري علمي اوسر لاءِ وقت به وقت جماعتون جڙند پون رهن ٿيون . پراڻا سموري ڪوشش " پڻي ڪٿي پهاڙهه پيڻ ڌارڻ پرين جي " صداق آهي . چو ته اهو سمورو ڪم ذهن منصوبي بندي ۽ رٿا بندي کان سواءِ ٿي رهيو آهي . جتي ۽ جڏهن " لود ادب " کي سهيڙڻ ۽ محفوظ ڪرڻ لاءِ سنڌي ادبي بورڊ پنهنجي ذميواري محسوس ڪئي ، جتي سنڌي ثقافت جي ترقي ۽ تحفظ لاءِ سنڌ ميوزم ، پٽ شاهه ثقافتي سينٽر ۽ ٻيا ادارا قائم ٿيا . جتي تحقيق ۽ تاريخ جي تحفظ خواهه ترقيءَ جي نالي ۽ انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي قائم ڪيو ويو . اتي سرڪاري سطح تي " ٻاراڻي ادب " جي اهميت ، ترقي ۽ تحفظ کي پنهنجي نظر انداز ڪيو ويو آهي ۽ هن وقت تائين انهيءَ ڏس ۽ ڪرڻ به هڪ ادارو قائم نه ڪيو ويو آهي .

ٻار ۽ ٻار جي تربيت واري ذميواري هڪ ئي وقت تي ڪيترن ئي ڏينهن ذميواري آهن . جن مان والد پيءُ ۽ استاد مرڪزي ڪردارن جي حيثيت حاصل آهي . اهي ٻئي ڏينهن حڪومت جي ساٿ ۽ سهڪار سان درسگاهن ۽ ٻين تعليمي نموني سان مقرر

هبل خدوخال مطابق ٻارجي ذهني، روحاني، نظرياتي ۽ جسماني اوسر جو فرض ادا ڪري رهيو آهي.

جيئن ته ٻارجي شخصيت ۽ درد ٻارجي عمر لاءِ فقط عظيم ڪئي وڃي ۽ آخري ذريعو آهي، پاران ۽ علم ادب به برابر جو شڪ آهي. ان ڪري علم ادب جي طريقي ۽ حيثيتون ٽيون هڪ ٻئي سان سمجھ ڪرڻ لاءِ ٻڌل ٿيڻ ٿيون. جن مان والدين، ٻار، ادب ۽ شاعر، ذرائع ابلاغ، پبلشر، پرنٽر، سرڪاري، نيم سرڪاري خواه غير سرڪاري ادارا ۽ تنظيمون اهم ٿين جي حيثيت رکن ٿيون. انهن سمورين ٽرين جي گڏيل ڪوششن سان "ٻاراڻي ادب" ترقي ڪري ٿو.

جيڪڏهن غور سان ٿي ويندو ته سنڌي والدين غربت، عدم دلچسپي ۽ ان شرع جو سبب "ٻاراڻي ادب" جي ترقي ۽ پنهنجو درد ادا نه ٿا ڪن، ايتري قدر جو ٻار "ٻاراڻي ادب" جا ڪتاب پنهنجي خرچي مان خريد ڪن ٿا ۽ شايد ئي ڪي آڪرين تي گھڻو جيترا سنڌي والدين هجن، جيڪي پنهنجي ٻارن کي پاڻ "ٻاراڻي ادب" وٺي ٿيندا هجن.

هن دنيا جي اهم ٽريڪي ادب، شاعر ۽ صحافي پنهنجو درد ادا ڪري رهيا آهن. سندن خد متون مقدار ۽ معيار جي لحاظ کان تعريف جوڳيون آهن، پر هتي قلم قبيلو پڻ ڪيترن مسئلن جو شڪار آهي. سڀ کان اهم مسئلو هي آهي ته وڏا ۽ ناميارا قلم-نڀي "ٻاراڻي ادب" جي اوسر ۽ پنهنجو درد ار-پرپور نموني ادا ڪرڻ کان قاصر رهيا آهن. ان کان سواءِ سنڌي ۽ ٻاراڻي ادب جي منصوبه بندي ۽ رٿا بندي نه هئڻ ڪري اهو فني ۽ فحري لوازمات ۽ جيڪڏهن مابوس ڪن صورت حال ۽ ٽائل ڪونهي، پاران هوندي ان جي صورت حال ايتري اطمینان بخش نه ٿي ٿي.

اهلي ريت " ٻاراڻا ادب " ڇپڻ گئي مسئلن ۽ مشڪلاتن سان منهن ڏئي رهيو آهي. جيڪي خارجي خواهه داخل ٿي نهي جا آهن. انهن مان سڀ کان اهم مسئلو " ٻاراڻي ادب " سان لاڳاپيل سمورن ڌرين ۾ تعاون جو فقدان آهي. ان کان سولو ٻار، ٻاراڻي ادب ۽ ٻاراڻي ادب جي خالق بابت ذرائع ابلاغ جو رويو به بغير مابوس ڏن ٿي اختيار ڪري چڪو آهي.

مختصر طور تي ائين چئي سگهجي ٿو ته ٻاراڻي ادب جي اوسر ٿي رهي آهي. البت ان سان لاڳاپيل ڪيترا مسئلا اسان جي محققن، دانشورن ۽ لاڳاپيل ڌرين جو توجهه پاڻ ڇڪرائن ٿا. جن مان ڪن جي نشاندهي تجويزن سميت هن هيٺ ڪجي ٿو:

ذميواري:

هن پوري مقالي جي مطالعي ڪرڻ کان پوءِ انهي نتيجي تي پهچجي ٿو ته سنڌي ۽ ٻاراڻي ادب جي اوسر ڪنهن منظم ۽ مستقل نوعيت واري خدمت عملي جو نتيجو ڏنهي پهران ۽ ڇپڻن مجرڪات جو عمل داخل آهي. همت افزائي جي فقدان سبب وڏا اديب هن ڪيترائي نتيجا نه ٿا ڏين. نوجوان ليکڪ پنهنجي نظرياتي جذبي قلم ڏئي واري فطرت جي ضرورت شهرت جي شوق ۽ ٻاراڻي ادب جي اوسر ۽ اهم ڪردار ادا ڪن ٿا.

سرڪاري ۽ نيم سرڪاري ادارن جو اهو حال آهي جو هن وقت تائين ڪنهن به اداري پنهنجي اغراض و مقاصد ۽ دائره ڪار ۽ ٻاراڻي ادب کي جلو ڪانه ڏئي آهي. ڪانجو " سنڌي ادبي بورڊ " ۽ انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي طرفان شايع ٿيل ٻاراڻي

ادب جي ڪتابن جي اڪثريت سنڌ ۾ پهچي مقصدن ۽ پروگرامن جو اثوث حصو نه پر
هنن نه هنن هئي ادبي سان اشتراڪ وارن خوشن جو نتيجو آهن.

غير سرڪاري اشاعتي ادارا فقط ۽ فقط ڏکڻ ڪائن جي مقصد کي ڏيان
۽ رکي ٻاراڻي ادب جي ڪتاب شايع ڪرائن ٿا. جيڪڏهن انهيءَ ڏس ۾ همت کان هنن
نه ورتو آهي ته ٻاراڻن تنظيمن جي ڪارڪنن ۽ ڪتابي يا رسالي سلسلن جي جاري
ڪندڙ نوجوانن پراهمي به ٻاراڻي ادب کي سائنسي بنيادن ڏئي نه سگهيا آهن. هنن
وقت به ٻاراڻي ادب جي اهميت، حيثيت، مسئلن ۽ مستقبل جو ڪو واضح خاڪو موجود
ڪونهي. سندس سموريون خوشيون جذبن ۽ جذباتي علمن جون پيداوار آهن. پر هنن
انهن ڪا به مستقل خدمت عملي ڪانهي.

ان لاءِ ضروري آهي ته سرڪاري نيم سرڪاري ۽ غير سرڪاري علمي، ادبي ۽
ثقافتي اهميت وارا ادارا پنهنجي اهتمام سان محققن ۽ دانشورن جا ميڙسڻائي وقت،
حالتن، ٻار جي شخصيت ٻولي جي ضرورتن ۽ ادب جي آئيندي کي ڏيان ۽ رکي سڄي
وڃاري ٻاراڻي ادب جي اهميت، وصف، درجي بندي، اوسر جي خدمت عملي بابت
منو ٻا ۽ رٿائون تيار ڪن ۽ ان جي نئين سر منصوبه بندي ڪن. جيئن انهن کي آڏو
رکي منظم، موثر ۽ مستقل نموني ۽ ٻاراڻي ادب جي اوسر لاءِ هٿ پير هڻي سگهجي.

ان کان سواءِ اهو به ضروري آهي ته اخلاقي، ادبي ۽ مناسب حد تائين
انهي دٻاءَ وجهي سنڌ جي سرڪاري ۽ نيم سرڪاري ادارن کي انهيءَ جو پابند بڻايو وڃي
ته اهي ٻاراڻي ادب جي ترقي ۽ تحفظ کي پڻ پنهنجي پروگرامن، منصوبن ۽ رٿائن
۽ اغراض و مقاصد ۾ جوڳي جاءِ ڏين. اهي پنهنجي طرفان سنڌي ۽ ٻاراڻي ادب جي
رٿا بندي شمار ڪري پنهنجي نيت نيتي، علمي ۽ خوشن سان لڳڪڻ، شاعرن ۽ دانشورن

ڪي ان جو قائل ڪن ٿا ته قلمي طرفان شمار ڪيل ٻاراڻي ادب جي منصوبه بندي ڪي قبول ڪري ان تي عمل ڪن .

جيستائين ٻاراڻي ادب جي نئين سر رٿا بندي نه ٿيندي ، ان وقت تائين هي به خاطر خواهه ۽ مثبت نتيجا ظاهر نه ٿيندا ۽ ٻاراڻو ادب ڪيترن مسئلن ۽ بحرانن جو شڪار رهندو .

ساڳ جي ضرورت :

علم ادب ۽ تعليم ساڳين مقصدن حاصل ڪرڻ جا ٻه مختلف ذريعا آهن .
تعليم فرد جي شخصيت ۽ ڌردار جي تعمير ۽ تحصيل واهه ڌردار ادا ڪري ٿي ، ساڳيو علم ادب سرانجام ڏئي ٿو . ٻنهي ۾ فرق ڪو آهي ته " تعليم " سرڪاري سرپرستي هيٺ هڪ منظم طريقي جو روپ رکي ٿي ۽ علم ادب قلم دانين جي شوق ۽ جذبي هيٺ غير منظم طريقي جي حيثيت رکي ٿو .

جيئن ته علم ادب ۽ تعليم جو مقصد ساڳيو آهي ، ان ڪري اهي هڪ ئي سڃي جي ٻن پاسن جي حيثيت رکن ٿا ۽ انهن ٻنهي ۾ ساڳو هڪٻئي سان تعاون جو هئڻ نهايت ضروري ۽ اهم امر بڻجي پئي ٿو ڇو ته علم ادب جي ترقي تعليم کان سواءِ تعليم جي اوسر ادب کان سواءِ ٿي نه ٿي سگهي .

ٻاراڻي ادب جي ترقي ۽ تعليم اهمهه ائين ڌردار ادا ڪري سگهي ٿي ته

(الف) پرائمري سطح جي تعليم کي گهٽ ۽ گهٽ ايترو با مقصد بڻايو وڃي

نه جيئن ٻار ۽ مطالعي جي سگهه ۽ صلاحيت پيدا ٿئي .

(ب) انهيءَ سگهه کي پروان چاڙهڻ لاءِ اهو ۽ ضروري آهي ته پرائمري

اسڪولن ۽ ڪتابي ماحول پهچا ڏيو وڃي . اهو ته من شي سگهي ٿو جڏهن " ڪلاس روم لائبريريون " قائم ڪيون وڃن . ذهن ۾ هوشيار ٻارن کي ڪتابي صورت ۽ انعام ڏنا وڃن ۽ هنن ۽ وقت ۽ ٻارا عواد ب تشفيه ڏيو وڃي .

بنيء اهڙو ساڻ سرڪاري ، نيم سرڪاري ۽ غير سرڪاري ادارن ۽ هئڻ ڪهرجي تنظيمون ۽ ادارا ٻاراڻي ادب جي اوسر لاءِ گڏجي ڏوڏيون ڏي سگهن ٿا . گڏجي ڪتاب شايع ڪرائي سگهن ٿا ۽ گڏجي ڪانفرنسون خواهه ورڊ شاپ سڏائي سگهن ٿا .
ذرائع ابلاغ جو ڪردار :

ريڊيو ، شي وي ۽ اخبار کي موجوده دور جا موثر ذرائع ابلاغ چيو وڃي ٿو . ابلاغ جي انهن ذريعن انسان کان ڪنهن حد تائين " ڪتابي ذريعو " وساري يا ڪسي ڇڏيو آهي . نتيجي ۾ " پڙهندڙن " جو تعداد روز بروز گهٽيو وڃي ٿو ۽ " ٻڌندڙن " جي تعداد ۽ اضافو ٿيندو رهي ٿو . انهن حالتن ۾ ٻاراڻي ادب جي اوسر کي خطرو لاحق ٿئي ٿو . پر جيڪڏهن اهي موثر ذرائع ابلاغ پن ٻاراڻي ذهني ۽ فطري تربيت جي ذميواري کان پاڻ کي آڇو ڪندا ته نئين نسل جي تباهي اڻ ٿرڻي پوندي .
اهڙين حالتن ۾ سنڌي ٻار ۽ ٻاراڻي ادب بابت ريڊيو ۽ شي - وي جو رهو خطرناڪ حد تائين تباهي جو باعث ٿي سگهي ٿو . انهن ٻنهي ذريعن خيانت جي حد تائين پنهنجا پروگرام سنڌي ٻارن کي آڇا آهن . اخبارون به اڪثر ڪري پنهنجي پنهنجي مزاج ، مفاد ۽ مقصدن خاطر ٻاراڻي ادب ۽ سنڌي ٻار کي نظر انداز ڪندي رهن ٿيون . اهو حشر ۽ حال عام سنڌي رسالي جو پڻ آهي . جنهن ۽ اشي ۽ لوڻ برابر به ٻاراڻي ادب کي جاءِ نه ٿي ملي . اونداهين آئيندو کان بچڻ ٻار ۽

۽ ٻاراڻي ادب جي پلائي لاءِ اهو ضروري آهي ته ابلاغ جا اهي سمورا ذريعا :

(الف) ٻاراڻي ادب تي خاص توجه ڏيڻ . رڌ پوڻ ئي - وي تي ٻارن جي پروگرامن جو وقت وڌايو وڃي ۽ اخبارن ۽ رسالن ۾ ٻاراڻي ادب لاءِ وڌيڪ صفحا وقف ڪيا وڃن .

(ب) اهڙي ٻار ۽ ٻاراڻي ادب جي تخليقदार خواهه تخليق جي پٺڀڙ جوڳي پنڌ پراڻي ڪڍي وڃي .

اهو وري تڏهن ممڪن ٿي سگهي ٿو، جڏهن سرڪار طرفان رڌ پوڻ ۽ ئي - وي تي ٻارن ، ٻاراڻي ادب ، ۽ اهڙي ادب جي تخليقارن کي وڌيڪ وقت ڏيڻ لاءِ هدايتون ڏنيون وڃن . اخبارن ۽ رسالن کي ٻارن جي صفحن ڏيڻ لاءِ سهولتون ڏنيون وڃن ، بلڪه رسالن کي ٻارن جي صفحن ڏيڻ لاءِ سهولتون ڏنيون وڃن ، بلڪه وقت به وقت انهن جي ڪنهن نه ڪنهن صورت ۾ همت افزائي ٿيندي رهي .

همت افزائي :

ڪنهن متحرڪ ۽ شاهن ڪار ٻيو انسان پنهنجي شخصيت ۽ خرد ار جي

مثبت ۽ تعمير ڪري ٿو، تڏهن هو طمع، مفاد ۽ غرض تي فتح حاصل ڪري بي لوث ٿئي ٿو. هون نه ته هر ڪو انسان هر هڪ موڙ تي مدد ڏي، همت افزائي ۽ اتساهه جي ضرورت محسوس ڪري ٿو.

انهيءَ نقطه نظر کي آڏور کڻي جڏهن اسان ٻاراڻي ادب جي اوسر جو

ظاهري ڪيون ٿا ته آساني ۽ سان هن نتيجي تي پهچجي ٿو ته ان جي پرپور انداز

کان همت افزائي ڪانه ٿي آهي ان ۾ ڪوبه شڪ ڪونهي ته ايڏو پهچڻ رسالن ۽ اخبارن

ٻار ليڪڻ ۽ لکڻ ۽ پڙهڻ جي شوق پيدا ڪرڻ لاءِ انعامي سلسلن جو آغاز ڪيو (۱) پر ڪا به اهلي شد بهر نه سوچي وئي، جنهن جي نتيجي ۽ بردبار، سنجيدگي ۽ با شعور ليکڪ ٻارائي ادب جي اوسر ۽ انهن منوجم شين ۰ ان ڏس ۽ ليڪڻ ۽ شاعرن جي جوڳي همت افزائي ڪا نه ٿي ۰ نتيجي ۽ ٻارائي ادب جي اوسر ۽ وڏا ادب مکيه ڪردار ادا ڪري نه سگهيا ۰

مطالعي هيٺ آيل دور (۱۹۴۷ع کان ۱۹۸۵ع) ۽ گهڻي دير کان

پروادار ۽ تنظيم ۽ جماعتن همت افزائي جي فقدان کي محسوس ڪندي اڳتي قدم وٺايو آهي ۰ پر انهيءَ تي به اطمينان جو اظهار ڪري نه شو سگهجي ۰ چو ته ملڪي سطح تي سنڌي ٻار ۽ سنڌي ۽ ٻارائي ادب جي پرپور نموني همت افزائي ٿي نه سگهي آهي ۰ ٻارائيون تنظيمون عرصي کان پوءِ انهيءَ مطالبو ڪنديون پئي آيون آهن ته سنڌي ٻار ۽ ٻارائي ادب کي به عدارتي يا ملڪي سطح جي ايوارڊ لائق بڻايو وڃي ۰ پر ان سلسلي ۾ ڪا به پيشرفت نه ٿي آهي (۲) ان جي برعڪس پاڪستان ٽيليويزن جهڙي واحد

۽ موثر ابلاغ جي ذريعي پنهنجي مرضي سان جڏهن چاهيو آهي ته سنڌي ٻارن لاءِ پروگرام شروع ڪيو آهي يا بند ڪيو آهي ۰ هن اداري ڪڏهن سنڌي ٻار جي شخصيت، اهميت ۽ مستقبل کي پنهنجي اغراض و مقاصد ۽ جوڳي جاءِ نه ڏني آهي ۰
اهڙو آهي ڇو

(۱) انهيءَ روايت کي "گل ڦل" رسالو مستقل نموني سان بهر تار رکند وڃي ٿو ۰

(۲) ان سلسلي ۾ ملاحظه فرمايو هن ٽي مقالي ۽ مختلف تنظيمن جي ڪارڪردگي جو

احوال ۰

اهلي ريت سرطاري يا نيم سرطاري ادا ٿيڻ سنڌي ۽ ٻاراڻي ادب جي پرڀر همت افزائي نه ڏئي آهي. شان جو پاڪو شان سطح جي واحد ۽ پنهنجي حيثيت ۽ منفرد ادبي "نئشنل بيوٽائونسل آف پاڪستان" هن وقت تائين فقط هڪ ليکڪ کي ڏيڻ سو روپين جو انعام ڏنو آهي (۱) سنڌ جي نامياري ۽ جڳ مشهور ادبي "انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي" انهيءَ سلسلي ۾ ۱۹۷۸ع کان پيش رفت ڏئي آهي ۽ سال ۾ هڪ دفعو ٻاراڻي ادب تي انعام ڏئي رهيو آهي (۲)

(۱) اهو انعام مراد علي مرزا کي سنڌ سرڪتاب "ٻارن لاءِ آکاڻيون" تي ڏنو ويو هو.

(۲) انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي طرفان ٻاراڻي ادب تي ڏنل انعامن جو تفصيل هن ريت آهي:

۷۹ - ۱۹۷۸ع "گلن جهڙا ٻارڙا" تي ڊاڪٽر سليمان شيخ کي انعام

۸۰ - ۱۹۷۹ع "تم ۽ تاندا" تي مختيار ملڪ کي

۸۱ - ۱۹۸۰ع "ڇوڪرا ۽ سڀون" تي نياز پنهور

۸۲ - ۱۹۸۱ع "پتلي جو تماشو" تي اڌل سومي

۸۳ - ۱۹۸۲ع "رمون پيڻي" تي اڪبر جسطاڻي

۸۴ - ۱۹۸۳ع "بئين واري ناني" تي

۸۵ - ۱۹۸۴ع تي "ڀوپڻ جهڙا گيت" تي اڌل سومي

البت غير سرطاني سطح تي سنڌ جي فعال جماعتن پنهنجي ذميوارن کي محسوس ڪندي، تازو انهي ڏس ۾ اڳتي قدم وڌايو آهي. جنهن جي نتيجي ۾ ۱۹۸۵ع ۾ "سنڌي ادبي سنگت" دادا سنڌي جي سندس ڪتاب "سنڌ جون تاريخي ڏهاڻيون" همت افزائي ڪئي آهي (۱) پر همت افزائي جي هنن ڪوششن کي جيڪڏهن انهي ۽ لوڻ چئجي ته مناسب ٿيندو. ان ڪري اها وقت جي تقاضا ۾ سنڌي ۾ ٻارائي ادب جي اوسر لاءِ ضروري آهي ته همت افزائي جي حڪمت عملي کي مستقل انداز ۾ وسيع پيماني تي شروع ڪيو وڃي. انهي ڏس ۾ اهو تجويز ڪري سگهجي ٿو ته سال ۾ هڪ دفعو ڪنهن ڪتاب تي انعام، ايوارڊ يا شيلڊ ڏيڻ سان گڏ ڪنهن هڪ سٺي تخليق، ترجمي ۽ تحفي جي به همت افزائي ڪئي وڃي.

اختيار عمل :

هن مقالي کي مڪمل ڏکڻ ڏيل مطالعي، مشاهدي ۽ تجربي جي آڌار

تي انهي چوڻ ۾ ڪوبه وڌاءُ نه ٿيندو ته اسان جي چوڻيءَ جي عالمن، اديبن، شاعرن ۽ ليکڪن جي اڪثريت ٻارائي ادب کي گهڻي پاسي نظر انداز ڪري ڇڏي آهي. هنن وڏن وڏن شاعرن ۽ دادا وٺڻ ضخيم ڪتابن لکڻ ۽ ناميارن بزرگن جي سٺ ۽ شامل ٿيڻ لاءِ

(۱) مقالي ٽائيپ ٿيڻ وقت ٽائين جن جن ٻين جماعتن همت افزائي جي

حڪمت عملي جو آغاز ڪيو. انهن مان "قلم سنگت" ۽ سنڌ هالڊ

سنگت جا نالا ذڪر لائق آهن.

هڪ ٻي ته ضرور هلايا آهن، ليڪن اوترو اونو سنڌي ٻار جي فحشي، ذهني، علمي، ادبي ۽ ثقافتي اوسر طرف نه ڏنو آهي. نه رڳو ايترو پر اسان جي ڪن ناميارن ليکڪن ۽ شاعرن کي نوجوان اديبن ۽ شاعرن يا هارن لاءِ لکندڙ قلم ڏيڻ کي پاڻ جهڙو سمجهڻ ۽ خطيئه محسوس ٿئي ٿي تان جو هو پنهنجي شخصيت کي الڳ برقرار رکڻ واري جنگ جوڻي بيٺا آهن. اسان جي ادبي ماحول جي انهي سچ به ٻارائي ادب جي اوسر کي متاثر ڪيو آهي.

هن لاءِ اهو ضروري آهي ته اسان جا سرڪاري، نيم سرڪاري ۽ غير سرڪاري ادارا هر ممڪن ڪوشش ڪري وڌن اديبن ۽ شاعرن کان ٻارائي ادب تي ڪتاب لکرائن ۽ ڪن من گهريو ڪهاڙو ڏين. ان کان سواءِ ادبي احتساب جي راهه به وٺي سگهجي ٿي. جيڪڏهن سال ۾ هڪ دفعو ٻارائي ادب جي اوسر جو جائزو پيش ڪيو وڃي ته انهيءَ ۾ هن اهو اندازو لڳائي سگهيو ته جائزي ورتل سال ۾ ڪهڙن ڪهڙن وڏن اديبن ۽ ليکڪن معافين ۽ شاعرن ٻارائي ادب ۾ پاڻ موڪليو ۽ ڪن انهيءَ کي منع ٿيل وڻ ڄاڻي نظر انداز ڪري ڇڏيو. ٿي سگهي ٿو ته اهڙي قسم جو علمي، قلمي ۽ تنقيدي دٻاءُ حالتن ۾ سڌاري

ان جو باعث ٿئي. Gul Hayat Institute

ذني لوازمات :

سنڌي ۽ ٻارائي ادب جي منظر رٿا بندي نه هئڻ ڪري خود "ٻارائي ادب" کي منفرد شخصيت ۽ فني حيثيت ملي نه سگهي آهي. اسان وڏا قلم ڏئي ٻارائي ادب کي نظر انداز ڪندا رهن ٿا، اها ڪوٽ ڪوٽ ۽ سڀڪڙاڻا ليکڪ ڪهڙي ڪن ٿا. تنهنجي ۽ ٻارائي ادب فني لوازمات جي بندش کان آجوشيند وڃي ٿو.

حالانڪ هتي طرف حقيقت هن ريت آهي ته ٻارن لاءِ لکڻ جو آسان ڪم ڪونهي ان لاءِ وڏي تجربي، مشاهدي ۽ مطالعي جي ضرورت ٿئي ٿي. ليکڪ يا شاعر کي انهيءَ عالم جو بـخوبـي اندازو هئڻ گهرجي ته، ڪاٺسراڳ سندس سائين ٻار جي ذهني ۽ فكري اوسر واري قافلي کي ڪيئن ڪيئن رسايو آهي ۽ هن کي انهيءَ قافلي جي اڳواڻي ڪرڻ هوندي آهي. هو جنهن ٻار کي پنهنجي سچ ۽ لوچ ڏئي رهيو آهي ان جي معلوماتي ۽ لساني سطح يا حيثيت ڪيتري آهي. هن کي اهو به معلوم هئڻ گهرجي ته سندس دور ۽ حالتن ۽ ٻين قومن جا ٻار ساڳي ڄمار رکندڙ ذهني ۽ فكري اوسر جي ڪهڙي معيار ۽ رفتار کي پهتل آهن ۽ انهن جي پيٽ ۽ سندس قوم جو ٻار ڪيئن پيشو آهي. ٻاراڻي ادب جي ليکڪ کي اها به خبر هئڻ گهرجي ته سندس وقت ۽ حالتن جي تقاضا ڪهڙي آهي ۽ قوم جو روشن مستقبل ڪهڙي قسم جي هراول ۽ سستي تي قبول ڪرڻ لاءِ تيار پيو آهي. مطلب ته ٻاراڻي ادب جي ليکڪ شاعر ۽ صحافي کي فني لوازمات ۽ فكري ضروريات جي پرڀرڻاڻ هئڻ گهرجي. ان کان سواءِ هو پاڻ سان، ٻار سان ۽ مستقبل سان انعام ڏري نه ٿو سگهي.

هن لاءِ پڻ اهو ضروري آهي ته اسان جي ادارن ۽ تنظيمين طرفان

ان وقت سيمينار، مذاڪرا ورڪشاپ ۽ ڪانفرنسون ٿيندڙن رهن ته جيئن ٻاراڻي ادب

جي ليکڪ، شاعر ۽ صحافي کي فني لوازمات خواهه فكري يا نظرياتي ضرورتن کان باخبر ڪيو وڃي.

— آمهنگي :

هن مقالو ۽ ٻاراڻي ادب ۽ ترجمي جي عنصر جي بـ، جملو پيش ڪري

ٻي آهي. جنهن مان اهو نتيجو ڪڍي سگهجي ٿو ته ترجمي جون اهي سموريون ڪوششون
مرد - ادبي جذبن ۽ عطن جو نتيجو آهن تان جو شايد ئي ڪنهن مترجم منصوبندي ڪئي
هجي. ڪنهن لکڻي کي ترجمي ڪرڻ کان اڳ ان جي افاديت ۽ اشركي تهاڻ ۽ رکيو هجي
جهڙين ٿيو آهي جو جنهن کي جيڪا شيء پسندي آهي، جا جيڪا لکڻي هو سمجهي
سگهيو آهي ان جو اٽلو ڪري سنڌي ٻولي ۽ ٻاراڻي ادب تي احسان ڪيو اٿس.

انهيءَ روش ۽ روايت جو مثبت نتيجو ته ڪونه نڪتو آهي، البت ٻاراڻي
ادب ۽ ڪويت رين تي اڻپوري، پنهنجي قدرن جي ماضي، اوڀر ۽ مدي خارج لکڻين جو
اضافو ٿيو آهي. نتيجي طور سنڌي ٻار سوچ ۽ معلومات جي لحاظ کان باقي دنيا سان
هڏاڻگي ۽ برابري پيدا ڪري نه سگهيو آهي.

ان ۾ ڪوبه شڪ ڪونهي ته سمورو سنڌي ادب منظم ۽ موثر ترجمي جي

بحران جو شڪار آهي. پر ٻاراڻي ادب کي اهڙي بحران جو پهل ڪرڻ ڪڏهن به دانشمند
مطابق نه ٿيندو. ان لاءِ سروي آهي ته سنڌي ٻار کي جديد سائنس، ٽيڪنالاجي ۽
عام فاه معلومات کان با خبر رکڻ لاءِ ترجمي جي منظم، مثبت ۽ مستقل نوعت واري حڪمت
ملڪي اختيار ڪئي وڃي.

طلوڪ جو سلسلو :

هن مقالي ۾ ٻاراڻي ادب جي موضوعن ۽ مضمونن تي مختصر روشني وڌي

ٿي آهي. جنهن جي آڌار تي اهو نتيجو ڪڍي سگهجي ٿو ته ان ۾ ڪوبه شڪ ڪونهي ته
لسان جي لکڻن ۾ شاعرن سنڌي ٻار جي نظريات تي تربيت ڪرڻ ۽ اهم ڪردار ادا ڪيو آهي،
پر ڪنهن آگاهان ٻاراڻي ادب جي منظم رٿا ۽ منصوبه بندي نه هئڻ ڪري هو ڪيترن

ٻالھين ۽ سنڌي ٻار کي ڇوڙ ۾ نوبتائيندا وڃن ٿا. انهيءَ سلسلي ۾ خاص طور تي
 ٻولي جي مهارت وارو مسئلو سنگيت نوبت ۾ صورت وٺي اڳيان اچي ٿو. ايتري قدر جو
 ڪڏهن ڪڏهن ائين ٿو لڳي ته ڄڻ سنڌي ۾ ”ٻاراڻي ادب“ جي علقنالي مائٽر
 ٿي ٿي ۽ ان جي پيٽ ۾ ”نئين شئي“ يا نئين نسل جو ادب ”وڌيڪ ترقي ڪري ٿو.“
 اهڙي سبب آهي جو ٻاراڻي ادب جا ڪي به ڪتاب ڪڍي ائين چئي نه ٿو سگهجي
 ته هنن ڪتابن مان پهرين ڪتاب ۽ ٻارن کي لفظن جو جيڪو ذخيرو ڏنو ويو هو،
 ان کي بنياد بڻائي ٻئي ڪتاب ۾ ساڳي سلسلي جي ڪٿي طور لفظن جي ذخيرو جو
 اضافو ڪيو ويو آهي.

علومات جي انهيءَ عدم تسلسل جو فقدان نه نظر اچي ڪتابن ۾ پڻ
 نظر اچي ٿو. انهيءَ ڪري سنڌي ٻار جي درجي، سلسلي ۾ ربط سان ڏهني،
 نڪري، ادبي ۽ لساني اوسر نه ٿي ٿئي. هن لاءِ ضروري آهي ته سنڌي ۾ ٻاراڻي
 ادب جي رٿا بندي ڪئي وڃي ٿان جو ٻار کي سندس ڄمار ۾ ڏهني سطح مطابق علم
 ادب ملندو رهي. ٿان جو هو ڇڏهن ٻاراڻي اوستا کي ڇڏي نوجوان واري وهي کي
 پهچي ته هن جو فطري ۽ ذهني منزلون تسلسل سان طئي ٿيل هجن. انهيءَ موڙ تي
 ڄمار جي حساب سان هو ڏهني ۽ فطري طور تي مشتمل هجي ۽ ائين نه ٿئي جو زندگيءَ
 جي ڪنهن موڙ تي پهچي ٻاراڻي اوستا دوران ٿيل ادبي ۽ اڻپوري تحصيل جي پوراڻي
 لاءِ ڪس واپس موٽڻو پئي. هو زندگي جي روان دوان ڦاٽلي سان ساڻ قدم قدم ۾ ملائي
 اڳتي وڌڻ بدران ان پوراڻي جي احساس ۾ وڪ وڌائڻ ڇڏي ڏئي، بيهي رهي يا

بشم پئجي موني پئي.

مسئلو جي مھبت :

هن مقالي کي مڪمل ڪرڻ لاءِ مختلف عالمن، اديبن، شاعرن، ايدڙين، پبلشرزن ۽ پرنٽرن سان خيالن جي ڳڙي وٺ ڪندي ڪيترا دفعا اهو مسئلو، بحث ۽ ڊور ۽ درآمدي پني تي ۶۰۰۰ روپيا في فن لاڳت اچي يا پهچ اهم ڪردار ادا ڪري ٿي. موجود مارڪيٽ ۽ پني جو فقدان آهي. جنهن جي نتيجي ۽ ڪتابن ۽ رسالن جي ڇپائي متاثر ٿي ٿي.

هن مسئلي جو حل فقط ۽ فقط پاڪستان سرڪار ئي تلاش ڪري سگهي ٿي انهي سلسلي ۾ پاڻ اهو تجويز ڪري سگهي ٿو ته پاراڻي ادب جي اشاعت لاءِ خريد ٿيندڙ پني تان سرڪاري ڊيوٽي ختم ڪئي وڃي ۽ ملڪ ۽ پني سازي جي صنعت کي فروغ ڏنو وڃي. ان کان سواءِ ڇپائي جي مشينن، مس ۽ ڇپائي ۽ ڪم ايندڙ خام مال کي محصولن کان آجوتيو وڃي. جنهن جي نتيجي ۾ مجموعي طور تي سموري ڇاپي ادب جي ترقي ٿيندي ۽ ان جو مثبت اثر پاراڻي ادب تي به پوندو. ڪتابن جي پهچ ۽ تقسيم:

Gul Hayat Institute

مجموعي طور تي اهو اسان جي منفي ادب جو سنگين مسئلو پئي رهو آهي ته ليڪچر ۽ پبلشر پنهنجي مڙي تان هٽائي پراڻي ڪتابن جي پل صراط ته پار ڪري ڇڏن ٿا. پر ڪتابن جي پهچ ۽ تقسيم جو مسئلو حل ڪري نه ٿا سگهن. هنن کي ان لاءِ ڪتب فروشن جو محتاج ٿيڻو پئي ٿو. هو وڏي ڪمپنن تي ڪتاب مندن حوالي ڪن ٿا. مناسب پهچ ۾ پبلشر ٿي هٿ ڪري ڪتابن جو نڪال نه ٿو ٿئي. انهي ۽ ليڪچر ۽ پبلشر متاثر ٿئي ٿو. تان جو ڪتابن جي ڇپائي موٽل کي ڪا مدد

۱. ماڻھن جييان بڻجي پئي شي . انهيءَ لاءِ ضروري آهي ته ڪتابن جي وڃي . ته ڪسيءَ ۾
پهچ جو جوڳو بندوبست هئڻ گهرجي . جيڪو هيئن به شي سگهي ٿو ته :

(الف) ٻاراڻي ادب جي هر هڪ ڪتاب ۾ رسالي جي خريداري سمورن قلمي
ادارن ۽ لائبررين لاءِ ضروري قرار ڏنو وڃي .

(ب) يونائيٽي اسٽورس جي طرز تي هنڌين ماڳين سرڪاري سرپرستي ۾
ڪتابن جا (clearing houses) يا اسٽور قائم ڪيا وڃن .

(ت) ذاتي طور تي ليکڪن ۾ شاعرن ۽ ايد پٿرن طرفان شايع ٿيندڙ ٻاراڻي
ادب جي تشسيءَ ۾ پهچ کي عام ڪرڻ لاءِ نبال ۾ پاڻي جي خرچن کي گهٽايو وڃي .

Gul Hayat Institute

Gul Hayat Institute

ببلسوگرافي

(الف) كتاب :

ابڙو امتياز :

(۱)

" ڏومل جذبا "

گل ڦل ادبي سنگت .

هالا . ۱۹۸۱ع .

ابڙو . امتياز :

(۲)

" پريءَ جو پاڇو " .

گل ڦل ادبي سنگت .

هالا نوان . ۱۹۸۱ع .

بدوي . احسان احمد :

(۳)

" وشدڙ آکاڻيون "

ڪتاب ايجنسي .

حيدرآباد . ۱۹۸۳ع .

Gul Hayat Institute

الانا . غلام علي :

(۴)

" سڙي نثر جي تاريخ "

ادبيات پبليڪيشن .

حيدرآباد . ۱۹۶۵ع .

الانام، غلام علي :

" لارجي ادبي ۽ ثقافتي تاريخ "
انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي، جامشورو،
۱۹۷۷ع.

(۵)

اياز گل :

" پارس ڪتابي سلسلو ۱ "
پارس اشاعت گهر،
سکر، ۱۹۷۷ع.

(۶)

اياز گل :

" پارس ڪتابي سلسلو ۲ "
پارس اشاعت گهر،
سکر، ۱۹۷۸ع.

(۷)

اياز گل :

" گل ۽ تارا " (شاعري)
پارس اشاعت گهر،
سکر، ۱۹۷۹ع.

(۸)

Gul Hayat Institute

اياز لطيف :

" چمڪندڙ تارو "
سجاڳ پبلڪيشن،
حيدرآباد، ۱۹۷۸ع.

(۹)

آغا . تاج محمد :

(۱۵)

"جیداسہ"
آر۔ ایچ۔ احمد ائب برادرس،
حیدرآباد، ۱۹۴۷ع۔

آغا . تاج محمد :

(۱۱)

"نیک نصیحتوں"
آر۔ ایچ۔ احمد ائب برادرس،
حیدرآباد، ۱۹۶۹ع۔

آغا . قیوم (مرتب) :

(۱۲)

"لالی"
لالی پبلیکیشن،
حیدرآباد، ۱۹۸۱ع۔

آغا . قیوم :

(۱۳)

Gul Hayat Institute

"سپی"
لالی پبلیکیشن،
حیدرآباد، ۱۹۸۱ع۔

آغا . قیوم (مرتب) :

(۱۴)

"نشین واث"
لالی پبلیکیشن،
حیدرآباد، ۱۹۸۱ع۔

آغا . قیوم (مرتب) :

(۱۵)

" خنگ خانگ "

لالی پبلیکیشن ،

حیدرآباد . ۱۹۸۲ ع .

آغا قیوم (مرتب) :

(۱۶)

" کیرتارا "

لالی پبلیکیشن ،

حیدرآباد . ۱۹۸۲ ع .

آغا . قیوم (مرتب) :

(۱۷)

" نانی ۽ ڏیو "

لالی پبلیکیشن ،

حیدرآباد . ۱۹۸۳ ع .

آغا . قیوم (مرتب) :

(۱۸)

" خرچیت راند "

لالی پبلیکیشن ،

حیدرآباد . ۱۹۸۴ ع .

آغا . قیوم (مرتب) :

(۱۹)

" جی دوردنیا جا "

لالی پبلیکیشن ،

حیدرآباد . ۱۹۸۵ ع .

آغا . قیوم (مرتب) :

" واهن واهن وید " (۲۰)
لالی پبلیکیشن ،
حیدرآباد . ۱۹۸۵ع .

آغا . قیوم (مرتب) :

" کتائبین جی کیچل " (۲۱)
لالی پبلیکیشن ،
حیدرآباد . ۱۹۸۵ع .

آغا . قیوم (مرتب) :

" هندستان چڙي وڃو " (۲۲)
لالی پبلیکیشن ،
حیدرآباد . ۱۹۸۶ع .

آذ واسطي . پیرومل مهر چند :

" سنڌي ٻوليءَ جي تاريخ (چاپو پهريون) " (۲۳)

سنڌي ادبي بورڊ ،
حیدرآباد . ۱۹۷۶ع .
Gul Hayat Institute

آگرو . غلام رباني :

" پيار جي پي " (۲۴)
سمي پبلیکیشن -
۱۹۷۳ع .

اگر، غلام رباني :

(۲۵)

"رسالو گل قل"
سندي ادبي بورڊ،
حيدرآباد، ۱۹۵۹ع.

بارجو، مشتاق علي :

(۲۶)

"چمڪندڙ لاشون"
صداقت بڻڊپيو،
حيدرآباد، ۱۹۷۷ع.

بارجو، مشتاق علي :

(۲۷)

"گمشده خزانو"
ايڇ - احمد ائڊ سنز،
حيدرآباد، ۱۹۷۷ع.

بنيجا، هري يو - ايل :

(۲۸)

"سونا پري"

Gul Hayat Institute

سکر، ۱۹۴۷ع.

بچاشي، فضل احمد :

(۲۹)

"عجب اسرار"

اداره گلشن ادب،
تند و محمد خان، ۱۹۶۶ع.

بخاري استاد :

"هاراڻا گيت"

سنڌي ادبي بورڊ ،

حيدرآباد ، ۱۹۸۱ع .

بخاري ، استاد :

"هي گيت گلابي ٻارن جا"

سنڌي ادبين جي سهڪاري سنگت ،

حيدرآباد ، ۱۹۸۰ع .

بلوچ ، نذر حسين :

"ڪلپن جي ڪمائي"

پريٽ پبليڪيشن ،

حيدرآباد ، ۱۹۵۳ع .

بلوچ ، نبي بخش خان :

"سنڌي ٻوليءَ جي مختصر تاريخ"

زيباد بي مرڪز ،

حيدرآباد ، ۱۹۶۲ع .

ٻٽ ، الم رکيو :

"سنڌي رسالن جي تاريخ"

سنڌ پبلشرز ،

حيدرآباد ، ۱۹۸۱ع .

Gul Hayat Institute

پاڻيڻ . الاهي بخش :

(۳۵)

ڄانون جي ڄاڻ .
لاڻن ٿارا ساهت سرڪل .
حيدرآباد . ۱۹۷۳ع .

پڳهو . محمد قاسم :

(۳۶)

" مرزا قليچ بيگ " .
انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي .
ڄامشورو . ۱۹۸۲ع .

پير پسي . محمد بلال :

(۳۷)

" سوني صند وق " .
آر - ايج - احمد ائڊ برادرس .
حيدرآباد . ۱۹۵۹ع .

پتو . ناز :

(۳۸)

" سيان جا پيڄل " .

Gul Hayat Institute

حيدرآباد . ۱۹۷۳ع .

پتو . ناز :

(۳۹)

" زنجير ٽوڙيو " .
پريات پبليڪيشن .
حيدرآباد . ۱۹۷۳ع .

منہجو پتہ
پریات پبلیکیشن
حیدرآباد ، ۱۹۷۳ ع

پتو، مولوی عبد الرحمان :
"عشق رسول صلی اللہ علیہ وسلم"
آر- ایچ - احمد ائند برادرس،
حیدرآباد ، ۱۹۶۹ ع

پتو، مولوی عبد الرحمان :

"سند جلال"

آر- ایچ احمد ائند برادرس،
حیدرآباد ، ۱۹۶۹ ع

پتو، مولوی عبد الرحمان :

"پیران پیر دستگیر"

مسلم بوک ڈپو ،

سکر، ۱۹۶۳ ع

پتی، بشیر احمد :

"گلستان رسالو"

گلستان پبلیکیشن

حیدرآباد ، ۱۹۷۰ ع

پتي، بشير احمد :

(۳۵)

"پولڙا ۽ چنڊ"

ڪهاڻي پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۸۲ع.

پتي، بشير احمد :

(۳۶)

"برف جي شھزادي"

ڪهاڻي پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۸۳ع.

پتي، بشير احمد :

(۳۷)

"پتاشن جو مينهن"

ڪهاڻي پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۸۳ع.

پتي، بشير احمد :

(۳۸)

"نفٽي نفٽي"

ڪهاڻي پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۸۳ع.

پتي، بشير احمد :

(۳۹)

"نند باد سيلاني"

ڪهاڻي پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۸۳ع.

چاچو، ۱۹۸۲ع.

پتي، بشير احمد :

(۵۱)

"يانجي جوناڻي"
ڪهاڻي پبليڪيشن،
حيدرآباد، ۱۹۸۳ع.

پتي، بشير احمد :

(۵۱)

"چرچن جي چٽي"
ڪهاڻي پبليڪيشن،
حيدرآباد، ۱۹۸۴ع.

پتي، بشير احمد :

(۵۲)

"بند رو جاڏو گر"
ڪهاڻي پبليڪيشن،
حيدرآباد، ۱۹۸۴ع.

پتي، بشير احمد :

(۵۳)

"تي پيرون"
ڪهاڻي پبليڪيشن،
حيدرآباد، ۱۹۸۴ع.

Gul Hayat Institute

پتي، بشير احمد :

(۵۴)

"مهاڻو جن"
ڪهاڻي پبليڪيشن،
حيدرآباد، ۱۹۸۴ع.

پتي، بشير احمد :

(۵۵)

"ڪليا وڌو"
انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي،
جامشورو، ۱۹۸۴ع.

پتي . بي اي عزيز :
(۵۶)

"ڪاري نويي"
صداقت بڻجي پيو .
حيدرآباد . ۱۹۸۳ع .

پتي . خيال :

(۵۷)

"سوالڪ جو هيرو"
آر-ايڇ احمد ائڊ برادرس،
حيدرآباد . ۱۹۵۸ع .

پتي . خيال :

(۵۸)

"احسانمند لومئي"
آر-ايڇ احمد ائڊ برادرس،
حيدرآباد . ۱۹۵۸ع .

پتي . محمد هاشم رهبر :

(۵۹)

"سند باد سيلاني"

زيباد بي مرکز .

حيدرآباد . ۱۹۸۰ع .

پتي . مقبول احمد :

Gul Hayat Institute

"انوکا پکي"

(۶۰)

نیشنل بڪ فائونڊيشن .

ڪراچي . ۱۹۴۲ع .

پتي . مقبول احمد :

(۶۱)

"چنگيا جا جوتا"

نیشنل بڪ فائونڊيشن .

ڪراچي . ۱۹۴۲ع .

پتي، مقبول احمد :

(۶۲)

" جنگيا جي اڏاء ڪيولي "

نیشنل بڊ فائونڊيشن،

ڪراچي، ۱۹۷۳ع.

پتي، مقبول احمد :

(۶۳)

" جنگيا اهي ئي ڏير هئا "

نیشنل بڊ فائونڊيشن،

ڪراچي، ۱۹۷۳ع.

پتي، مقبول احمد :

(۶۴)

" ڪٽو نور پٿر جو پهريون سفر "

نیشنل بڊ فائونڊيشن،

ڪراچي، ۱۹۷۳ع.

پتي، ڏيئي بخش :

(۶۵)

" حسام سان گڏ ٻه ٽي گهڙيون "

اڪبر آشرم پبليڪيشن،

لاڙڪاڻو، ۱۹۶۰ع.

پتي، ڏيئي بخش :

(۶۶)

" بهادر شهزادي "

سرهاڻ پبليڪيشن،

تند و محمد خان، ۱۹۶۰ع.

پتي، غلام مرتضيٰ :

(۶۷)

" گلستان رسالو "

گلستان پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۵۶ع.

پڻي، غلام مرتضيٰ :

(۶۸)

"جهانگیر جوانصاف"

باغبان پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۵۷ع.

پڻي، غلام مرتضيٰ :

(۶۹)

"دلبرار"

باغبان پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۵۷ع.

پڻي، نذير حسين :

(۷۰)

"خونناڌ جزيرو"

آر-ايڇ احمد ائڊ برادر،

حيدرآباد، ۱۹۵۹ع.

پڻي، نذير حسين :

(۷۱)

"دنيا جو پهريون راجپوت"

آر-ايڇ احمد ائڊ برادر،

حيدرآباد، ۱۹۵۹ع.

Gul Hayat Institute پڻي، نذير حسين :

(۷۲)

"چنڊ ۽ راجپوت"

آر-ايڇ احمد ائڊ برادر،

حيدرآباد، ۱۹۵۹ع.

پڻي، نذير حسين :

(۷۳)

"جادوءَ جو صوف"

آر-ايڇ احمد ائڊ برادر،

حيدرآباد، ۱۹۵۹ع.

پتي، نذير حسين :

(۷۲)

" برف جو محل "

آر۔ ايڇ احمد ائڊ برادر س،

حيدرآباد، ۱۹۵۹ع.

پتي، نذير حسين :

(۷۵)

" برف جو ماڻهو "

آر۔ ايڇ احمد ائڊ برادر س،

حيدرآباد، ۱۹۵۹ع.

پتي، نذير حسين :

(۷۶)

" ٻرندڙ ڏيڻا "

آر۔ ايڇ احمد ائڊ برادر س،

حيدرآباد، ۱۹۵۹ع.

پتي، نذير حسين :

(۷۷)

" خطرناڪ ٻڌ "

آر۔ ايڇ احمد ائڊ برادر س،

حيدرآباد، ۱۹۵۹ع.

پتي، نذير حسين :

(۷۸)

" علي بابا ۽ چاليڪ چور "

آر۔ ايڇ احمد ائڊ برادر س،

حيدرآباد، ۱۹۶۵ع.

پتي، نذير حسين :

(۷۹)

" سونو بال "

آر۔ ايڇ احمد ائڊ برادر س،

حيدرآباد، ۱۹۶۲ع.

پڻي، نذير حسين :

(۸۰)

"قرآني انسان"

آر-ايڇ احمد انٽر بئرس،
حيدرآباد، ۱۹۶۲ع.

پڻي، نذير حسين :

(۸۱)

"مسرير"

امين ڪتاب گهر،
حيدرآباد، ۱۹۶۷ع.

پڻي، نذير حسين :

(۸۲)

"سند باد جفائي"

امين ڪتاب گهر،
حيدرآباد، ۱۹۶۷ع.

پڻي، نذير حسين :

(۸۳)

"قضاءِ قدر"

هلال بوڊ ڊپو،
حيدرآباد، ۱۹۷۷ع.

Gul Hayat Institute

پڻي، نذير حسين :

(۸۴)

"مزيدار يوگ چرچا"

هلال بوڊ ڊپو،
حيدرآباد، ۱۹۷۷ع.

پڻي، نذير احمد :

(۸۵)

"ڪل جا ڪئمٽرا"

ايڇ احمد انٽر سٽس،
حيدرآباد، ۱۹۷۸ع.

پڻي، نذير حسين :

(۸۶)
"سلطانہ داڙيل"
هلال بوکڊ پيو،
حیدرآباد، ۱۹۷۸ع.
پڻي، عبد العليم :

(۸۷)
"پوئن جو آستانو"
احباب پبليڪيشن،
حیدرآباد، ۱۹۷۷ع.
پڻي، عبد العليم :

(۸۸)
"پوئن جون شرارتون"
احباب پبليڪيشن،
حیدرآباد، ۱۹۷۸ع.
پڻي، عبد العليم :

(۸۹)
"بار شاهه ڇڏ روپش"
احباب پبليڪيشن،
حیدرآباد، ۱۹۷۸ع.

پڻي، عبد العليم :

Gul Hayat Institute

"سهڻو خواب"

هلال بوکڊ پيو،
ڪراچي، ۱۹۷۸ع.

پگوان نردوش :

(۹۱)
"رنگ بزرگي ڦوڪڻا ۽ گيت"

لطيف ادبي اڪيڊمي،

ڪراچي، ۱۹۸۲ع.

تعليم، منظور :

"گھنگر گھاري ٿي پئمڙا"

سرهاڻ پبليڪيشن،

هالا، ۱۹۸۱ع.

پاڻولي، اياز (مترجم) :

"هيئن جوهار"

اداره گلشن ادب،

شند ومحمد خان، ۱۹۵۸ع.

پاڻولي، اياز :

"گلابي مڪڙيون"

اداره گلشن ادب،

شند ومحمد خان، ۱۹۵۸ع.

پاڻولي، اياز :

"سڳند"

اداره گلشن ادب،

شند ومحمد خان، ۱۹۵۸ع.

Gul Hayat Institute

پاڻولي، اياز :

"هپڪار"

اداره گلشن ادب،

شند ومحمد خان، ۱۹۵۸ع.

پاڻولي، اياز :

"گلشن جا گل"

اداره گلشن ادب،

شند ومحمد خان، ۱۹۵۸ع.

پاڻولي . اياز :

(۹۸)

"مقصود محمود"

اداره گلشن ادب،

شندو محمد خان، ۱۹۵۸ع.

پاڻولي . اياز :

(۹۹)

"رشتوءَ جو رانديجو"

اداره پروانه ادب،

سجاول، ۱۹۶۲ع.

پاڻولي . اياز :

(۱۰۰)

"هارن جو گلستان"

گلزار لائبرري پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۶۲ع.

پاڻولي . اياز :

(۱۰۱)

"چونڊيل گل"

اداره پروانه ادب،

سجاول، ۱۹۶۲ع.

پاڻولي . اياز :

(۱۰۲)

Gul Hayat Institute

"هيرا اعل"

اداره گلشن ادب،

شندو محمد خان، ۱۹۶۳ع.

پاڻولي . اياز :

(۱۰۳)

"رات راڻي"

اداره گلشن ادب،

شندو محمد خان، ۱۹۶۳ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۰۲)

"خير رائي"

اداره گلشن ادب،

شندو محمد خان، ۱۹۶۳ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۰۵)

"مشق و عنبر"

اداره گلشن ادب،

شندو محمد خان، ۱۹۶۳ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۰۶)

"بخت جي واپسي"

اداره گلشن ادب،

شندو محمد خان، ۱۹۶۳ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۰۷)

"پنڌيون ۽ جهوٽا"

اداره گلشن ادب،

شندو محمد خان، ۱۹۶۶ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۰۸)

"آدامندڙ گهوڙو"

اداره گلشن ادب،

شندو محمد خان، ۱۹۶۶ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۰۹)

"پاسبان وطن"

اداره گلشن ادب،

شندو محمد خان، ۱۹۶۶ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۱۰)

"اطمح مائو"

اداره گلشن ادب،

سندو محمد خان، ۱۹۶۷ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۱۱)

"ماد پناگل"

اداره گلشن ادب،

سندو محمد خان، ۱۹۶۷ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۱۲)

"هيرو پيتر"

اداره گلشن ادب،

سندو محمد خان، ۱۹۶۷ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۱۳)

"هرندڙ ڏيئا"

اداره گلشن ادب،

سندو محمد خان، ۱۹۶۷ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۱۴)

"جيد انهن پير تيڏهان خير"

اداره گلشن ادب،

سندو محمد خان، ۱۹۶۷ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۱۵)

"هوسئيءَ جو شهزادو"

اداره گلشن ادب،

سندو محمد خان، ۱۹۶۸ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۱۶)

"جهاني گڏي"

اداره گلشن ادب،

سندو محمد خان، ۱۹۶۹ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۱۷)

"چانڊاڻ"

اداره گلشن ادب،

سندو محمد خان، ۱۹۶۹ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۱۸)

"خرامتي تختي"

اداره گلشن ادب،

سندو محمد خان، ۱۹۶۹ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۱۹)

"قول راڻي"

اداره گلشن ادب،

سندو محمد خان، ۱۹۶۹ع.

Gul Hayat Institute پاڻولي، اياز :

(۱۲۰)

"اميد جا خروا"

اداره گلشن ادب،

سندو محمد خان، ۱۹۶۹ع.

پاڻولي، اياز :

(۱۲۱)

"ناشائونينگر"

اداره گلشن ادب،

سندو محمد خان، ۱۹۶۹ع.

پاڻولي، اياز :
(۱۲۲)

"چونڊيل گل"
اداره گلشن ادب،
شندو محمد خان، ۱۹۶۹ع.

پاڻولي، اياز :
(۱۲۳)

"بخت جي باني"
اداره گلشن ادب،
شندو محمد خان، ۱۹۶۹ع.

پاڻولي، اياز :
(۱۲۴)

"بخت سان ڇهنجي ريس"
اداره گلشن ادب،
شندو محمد خان، ۱۹۶۸ع.

پاڻولي، اياز :
(۱۲۵)

"عجيب دنيا تنهنجا رنگ"
اداره گلشن ادب،
شندو محمد خان، ۱۹۶۸ع.

پٺاڻ، ڊاڪٽر در محمد :
"چيٽري وارو شهزادو"
(۱۲۶)

لطيف ادبي اڪيڊمي،

ڪراچي، ۱۹۸۵ع.

پٺاڻ، ڊاڪٽر در محمد :

"مولانا عبید اللہ سنڌي"
(۱۲۷)

انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي،

جامشورو، ۱۹۸۵ع.

پنهور، خان محمد :
(۱۲۸)

"جو خيو مطالعو مون"
کوئٽه ماھتہ مالطہ،
ھندستان، ۱۹۸۰ع.

پنهور، خان محمد :
(۱۲۹)

"ماھوار پالو رسالو"
سند پبلشرز،
حيدرآباد، ۱۹۸۰ع.

پنهور، خان محمد :
(۱۳۰)

"رسالو پالت"
سند گريجوئيٽ ائسوسيئشن،
ڪراچي، ۱۹۷۹ع.

پير، مظهر الحق :
(۱۳۱)

"مرد حر"
گل پبليڪيشن،
حيدرآباد، ۱۹۶۵ع.

پير مظهر الحق :
(۱۳۲)

Gul Hayat Institute

گل پبليڪيشن،
حيدرآباد، ۱۹۶۶ع.

جاسواڻي، اي ايس :
(۱۳۳)

"طلسمي آئينو"
حاشيا واڙ اسٽور،
لاڙڪاڻو، ۱۹۵۹ع.

جنوبي، عبدالرحمان :

(۱۳۳)

"مقلند صوبدار"
صداقت بک د پيو.
حیدرآباد، ۱۹۸۲ع.

جسکائي، اکبر :

(۱۳۵)

"گلشن جهرا کھاء"
گل قل ادبي سنگت،
هالا، ۱۹۸۰ع.

جسکائي، اکبر :

(۱۳۶)

"رمون پيئي"
روشن تارا ساهت،
حیدرآباد، ۱۹۸۳ع.

جسکائي، اکبر :

(۱۳۷)

"بستين واري ناني" (ناولت)
روشن تارا ساهت سرکل،
حیدرآباد، ۱۹۸۴ع.

جوکيو، اخلاق حسين :

(۱۳۸)

Gul Hayat Institute

"موتين مالها"
پارن جو ساهت گهر،
محرابپور، ۱۹۸۰ع.

جوکيو، محبوب علي :

(۱۳۹)

"سفيد باندر"
پارن جو ساهت گهر،
محرابپور، ۱۹۸۰ع.

جوکيو، محبوب علي :

(۱۴۰)

"انڌن جو ديس"

ٻارن جو ساهت گهر،

محرابپور، ۱۹۸۰ع.

جوکيو، محبوب علي :

(۱۴۱)

"دلچسپ معلومات"

ٻارن جو ساهت گهر،

محرابپور، ۱۹۸۱ع.

جوکيو، محبوب علي :

(۱۴۲)

"گڏهه ۽ موسيقي"

ٻارن جو ساهت گهر،

محرابپور، ۱۹۸۱ع.

جوکيو، محبوب علي :

(۱۴۳)

"گل جي گفتار"

ٻارن جو ساهت گهر،

محرابپور، ۱۹۸۱ع.

جوکيو، محبوب علي :

(۱۴۴)

"دوستي ڇڏي هاء"

ٻارن جو ساهت گهر،

محرابپور، ۱۹۸۱ع.

جوکيو، محبوب علي :

(۱۴۵)

"پيار جو درشو"

سنڌي ساهت گهر،

محرابپور، ۱۹۸۱ع.

الياس
جوکيو، محمد اليااس همد :
(۱۲۶)

"نيلو جي شادي (برامو)
آر-ايڇ احمد ائڊ برادرين،
حيدرآباد، ۱۹۵۹ع.

جوکيو، محمد الياس همد :
(۱۲۷)

"کنڊ سيگڙا" (مزاح)
آر-ايڇ احمد ائڊ برادرين،
حيدرآباد، ۱۹۶۲ع.

جوشيچو، تنوير :
(۱۲۸)

"هارن لاءِ چونڊ آکاڻيون"

انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي،

جامشورو، ۱۹۸۵ع.

جماشي، حميد :
(۱۲۹)

"لاوارث شهزادو"

ساڻي اشاعت گهر،

سکر، ۱۹۷۸ع.

Gul Hayat Institute جمالي، غ-ش :
(۱۵۰)

"روشن تارا"

گلستان ڪتابي سلسلو

-، ۱۹۸۱ع.

جوهر، محمد بخش :
(۱۵۱)

"خزانہ"

باغبان پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۵۷ع.

جوهري، محمد بخش:

(۱۹۲)

"خوني آکاشيون"

آر-ايچ احمد ائند برادرس،

حيدرآباد، ۱۹۵۷ع.

جوهري، محمد بخش:

(۱۹۳)

"هيرانجھو"

آر-ايچ احمد ائند برادرس،

حيدرآباد، ۱۹۵۷ع.

جوهري، محمد بخش:

(۱۹۴)

"اڏام ڪٽولو"

آر-ايچ احمد ائند برادرس،

حيدرآباد، ۱۹۵۸ع.

جوهري، محمد بخش:

(۱۹۵)

"ٽي سونهري وار"

آر-ايچ احمد ائند برادرس،

حيدرآباد، ۱۹۵۸ع.

Gul Hayat Institute

جوهري، محمد بخش:

(۱۹۶)

"مڙن جي راڻي"

آر-ايچ احمد ائند برادرس،

حيدرآباد، ۱۹۵۸ع.

جوهري، محمد بخش:

(۱۹۷)

"عجيب واقعو"

آر-ايچ احمد ائند برادرس،

حيدرآباد، ۱۹۵۸ع.

جوهر، محمد بخش:

(۱۵۸)

"جادو جو پنکو"
 آر۔ ایچ احمد ائند برادرس،
 حیدرآباد، ۱۹۵۹ع۔

جوهر، محمد بخش:

(۱۵۹)

"جان عالم انجمن"
 آر۔ ایچ احمد ائند برادرس،
 حیدرآباد، ۱۹۵۹ع۔

جوهر، محمد بخش:

(۱۶۰)

"گل شاہم ۽ گل گلاب پی"
 آر۔ ایچ احمد ائند برادرس،
 حیدرآباد، ۱۹۶۲ع۔

جوهر، محمد بخش:

(۱۶۱)

"غریب خدا جی دربارہ"
 آر۔ ایچ احمد ائند برادرس،
 حیدرآباد، ۱۹۶۳ع۔

جوهر، محمد بخش:

(۱۶۲)

Gul Hayat Institute
 "ٹارزن"

آر۔ ایچ احمد ائند برادرس،
 حیدرآباد، ۱۹۶۴ع۔

جوهر، محمد بخش:

(۱۶۳)

"ٹارزن ۽ شیدی"
 آر۔ ایچ احمد ائند برادرس،
 حیدرآباد، ۱۹۶۴ع۔

"خوفنا ڏٺو"

آر-ايڇ احمد ائڊ برادرين،

حيدرآباد، ۱۹۶۵ع.

جوهر، محمد بخش:

(۱۶۵)

"نادان زال"

آر-ايڇ احمد ائڊ برادرين،

حيدرآباد، ۱۹۶۶ع.

جوهر، محمد بخش:

(۱۶۶)

"عذرا جي بهادري"

آر-ايڇ احمد ائڊ برادرين،

حيدرآباد، ۱۹۷۰ع.

جويو، محمد ابراهيم:

(۱۶۷)

"پار وڃي پري"

آر-ايڇ احمد ائڊ برادرين،

حيدرآباد، ۱۹۷۰ع.

جويو، محمد ابراهيم:

"روشن تارا گيت"

(۱۶۸)

سنڌ گريجوئيشن ائسوسيئيشن،

ڪراچي، ۱۹۸۳ع.

چانڊيو، روشن علي:

"لطيف نسيم"

(۱۶۹)

جوت ٻارڙا سنگت،

حيدرآباد، ۱۹۸۲ع.

چند يو. روشن علي :
(۱۴۰)

" ٻارن جي محفل "
ٻارن جي محفل پبليڪيشن ،
حيدرآباد ، ۱۹۸۱ع .
چنا ، غلام مصطفيٰ :
(۱۴۱)

" جهڙا گل گلاب جا "
اداره علم و ادب ،
حيدرآباد ، ۱۹۷۵ع .

چنا ، شبير ناز :
(۱۴۲)

" راز (ڊرامہ) "
سنڌي ڊراما پبليڪيشن ،
حيدرآباد ، ۱۹۷۴ع .

چنا ، شبير ناز :
(۱۴۳)

" شري ڪيسل (ڊرامہ) "
سنڌي ڊراما پبليڪيشن ،
حيدرآباد ، ۱۹۷۴ع .

چنداڻي ، درشن نهال چنداڻي :
" چند تارا "
(۱۴۴)

مادرن بوءِ اسٽور ،
ميرپور ماڻيلو ، ۱۹۸۳ع .

خاصيلي ، نور محمد نياز :

" تنهنجي تات طلب "
(۱۴۵)

چاندوڪي پبليڪيشن ،
منڀاري ، ۱۹۸۲ع .

(۱۷۶)

"زندگي جو روپ"
روشن تارا پبليڪيشن،
هالا، ۱۹۸۰ع.

خواجہ، عبدالرحمان :

(۱۷۷)

"لالچ"

اسلاميه پبليڪيشن،
حيدرآباد، ۱۹۶۱ع.

خواجہ، نورافروز :

(۱۷۸)

"پرڏيهي ڪهاڻيون"
انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي،
ڄامشورو، ۱۹۸۳ع.

دادا سنڌي :

(۱۷۹)

"سنڌ جون تاريخي ڪهاڻيون"

روشن تارا ساهت سرڪل،

حيدرآباد، ۱۹۸۵ع.

تاريخو، علي مرتضيٰ :
"نرالا گره" (سائنس)

(۱۸۰)

انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي،

ڄامشورو، ۱۹۸۴ع.

تاريخو، علي مرتضيٰ :

بدن ۽ ان جو ڪم

(۱۸۱)

سنڌي ادبي بورڊ،

حيدرآباد، ۱۹۸۱ع.

ن پيلائي . محمد عثمان : (۱۸۲)

" روشن تارا "

روزانه سنڌ شائيس جو مشڪرين .

حيدرآباد . ۱۹۸۱ع .

ن پيلائي . ميمڻ شري سوز :

(۱۸۳)

" چمڪندڙ چنڊ "

روشن تارا ساهت سرڪل .

حيدرآباد . ۱۹۸۵ع .

رميش . ڪمار :

(۱۸۴)

" وليون وڻ ڦلاريا "

هارڙا پبليڪيشن .

عمرڪوٽ . ۱۹۷۹ع .

رجبائي . نياز :

(۱۸۵)

" تارن پير پو آڪاس "

منظور احمد انڊ سنز ،

- ۱۹۶۹ع .

زرگر . عبدالمجيد مارو :

Gul Hayat Institute

(۱۸۶)

عبدالطيف زرگر ٻارن جي ٻاري .

بدين . ۱۹۷۲ع . ۱۹۶۰ع .

سچي ڏنو : حسين :

(۱۸۷)

" هيرو ڪالائي " .

گلستان ڪتابي سلسلو .

حيدرآباد . ۱۹۸۱ع . ۱۹۷۰ع .

سرہیو، فدا حسین (مرتب) :

(۱۸۸)

"مہکار"

ادارہ گلشن ادب،

تند و محمد خان، ؟

سرہیو، فدا حسین :

(۱۸۹)

"پنکڑیوں"

ادارہ گلشن ادب،

تند و محمد خان، ؟

سرہیو، فدا حسین :

(۱۹۰)

"ادامند گھوڑو"

ادارہ گلشن ادب،

تند و محمد خان، ؟

سرہیو، فدا حسین :

(۱۹۱)

"ہڈ پینھن جو باد شام"

پالک پبلیکیشن،

تند و محمد خان، ۱۹۶۰ء

سرہیو، فدا حسین :

(۱۹۲)

Gul Hayat Institute

"لہم تھزادین"

مدارہ گلشن ادب،

تند و محمد خان، ۱۹۶۰ء

سرہیو، فدا حسین :

(۱۹۳)

"مغرور باد شام"

ادارہ گلشن ادب،

تند و محمد خان، ۱۹۶۱ء

سرہیو، فدا حسین :

(۱۹۳)

" روشن عارا "

ادارہ گلشن ادب ،

شندو محمد خان ، ۱۹۶۱ ع .

سرہیو، فدا حسین :

(۱۹۵)

" گل و مکڑیوں "

ادارہ گلشن ادب ،

شندو محمد خان ، ۱۹۶۱ ع .

سرہیو، فدا حسین :

(۱۹۶)

" موٹی جون مکڑیوں "

ادارہ گلشن ادب ،

شندو محمد خان ، ۱۹۶۱ ع .

سرہیو، فدا حسین :

(۱۹۷)

" ہیرا موٹی "

ادارہ گلشن ادب ،

شندو محمد خان ، ۱۹۶۱ ع .

سرہیو، فدا حسین :

(۱۹۸)

Gul Hayat Institute

" گامو سچار "

ادارہ گلشن ادب ،

شندو محمد خان ، ۱۹۶۲ ع .

سرہیو، فدا حسین :

(۱۹۹)

" کڑیا کٹھار "

ادارہ گلشن ادب ،

شندو محمد خان ، ۱۹۶۲ ع .

سرہیو، فدا حسین :

(۲۰)

"حیرت انگیز میرو"

ادارہ گلشن ادب،

سندھ و محمد خان، ۱۹۶۲ء

سرہیو، فدا حسین :

(۲۱)

"چمکنڈ رستارا"

ادارہ گلشن ادب،

سندھ و محمد خان، ۱۹۶۲ء

سرہیو، فدا حسین :

(۲۲)

"گلدستہ"

ادارہ گلشن ادب،

سندھ و محمد خان، ۱۹۶۳ء

سرہیو، فدا حسین :

(۲۳)

"قلن مٹ"

ادارہ گلشن ادب،

سندھ و محمد خان، ۱۹۶۳ء

سرہیو، فدا حسین :

(۲۴)

Gul Hayat Institute

"سالگرہ نمبر"

ادارہ گلشن ادب،

سندھ و محمد خان، ۱۹۶۳ء

سرہیو، فدا حسین :

(۲۵)

"جوت"

ادارہ گلشن ادب،

سندھ و محمد خان، ۱۹۶۳ء

سرھيو، فدا حسين :

(۲۰۶)

چتيهه لکڻو

اداره گلشن ادب،

سند محمد خان، ۱۹۶۳ع.

سرھيو، فدا حسين :

(۲۰۷)

" روشن ڏيا "

اداره گلشن ادب،

سند محمد خان، ۱۹۶۳ع.

سمو زوار علي :

(۲۰۸)

" بخت جي واپسي "

ڪهاڻي پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۸۵ع.

سومرو، ادل :

(۲۰۹)

" روزنن رابيل "

ساڻي پبليڪيشن،

سکر، ۱۹۷۷ع.

سومرو، ادل :

(۲۱۰)

Gul Hayat Institute

" آچر جا احوال "

سنڌي ادبي سنگت،

سکر، ۱۹۷۹ع.

سومرو، ادل :

(۲۱۱)

" چند پشم گولو "

سنڌ گريجوئيشن ائسوسيئيشن،

سکر، ۱۹۷۹ع.

سومرو، ادل :

(۲۱۲)

"پتلين جو تماشو"

آگه پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۸۲ع.

سومرو، ادل :

(۲۱۳)

"جيتن جي ٽانفرنس"

ڪهاڻي پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۸۲ع.

سومرو، شمس الدين :

(۲۱۴)

"چنڌمري هلي"

ڪهاڻي پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۸۲ع.

سومرو، شمس الدين :

(۲۱۵)

"ماسي ڪتو"

روشن تارا ساهت سرچل،

حيدرآباد، ۱۹۸۴ع.

سومرو، محمد حسين "حسام" :

(۲۱۶)

"موج تبسم"

ايوان ادب ٻنن، ۱۹۶۰ع.

سومرو، محمد حسين "حسام" :

"ناني پوڙهي"

(۲۱۷)

آر-ايڇ احمد ائڊ برادرين،

حيدرآباد، ۱۹۶۲ع.

(۲۱۸) سومرو، محمد حسين "حسام" :

"گل صنوبر"

مسلم بچہ پو،

سکر، ۱۹۶۳ع.

سومرو، محمد حسين "حسام" :

"عبرت ناک اکاڻيون"

باغبان پبليڪيشن،

حیدرآباد، ۱۹۶۴ع.

سومرو، محمد حسين "حسام" :

"جادو جي پينگهه"

باغبان پبليڪيشن،

حیدرآباد، ۱۹۶۴ع.

سومرو، محمد موسي :

"جهرمر"

سائيم پبليڪيشن،

حیدرآباد، ۱۹۶۰ع.

سولنگي، ماستر گل محمد :

Gul Hayat Institute

روشن تارا ساهت سرکل،

حیدرآباد، ۱۹۸۴ع.

سيال، ذوالفقار علي :

"موتين مالها"

چاندوڪي پبليڪيشن،

لاڙڪاڻو، ۱۹۷۹ع.

"مهنجي ديس جا بار"
 اڪيڊمڪ پبليڪيشن ،
 حيدرآباد ، ۱۹۸۲ع .

سيال . ذوالفقار علي :

(۲۲۵)

"گيت ڪينڊوڻا"
 انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي ،
 ڄامشورو ، ۱۹۸۳ع .

سيف الله خالد :

(۲۲۶)

"گلشن رنگ لائو"
 ٻارڙا پبليڪيشن ،
 عمرڪوٽ ، ۱۹۷۸ع .

سيف الله خالد :

(۲۲۷)

"وليون وڻ ٿلاريا"
 ٻارڙا پبليڪيشن ،
 عمرڪوٽ ، ۱۹۷۹ع .

سيف الله خالد :

(۲۲۸)

Gul Hayat Institute

"جي توڻي پياڻيا"

ٻارڙا پبليڪيشن ،

عمرڪوٽ ، ۱۹۷۹ع .

سيف الله خالد :

(۲۲۹)

"جيئي آهي اڃ"

ٻارڙا پبليڪيشن ،

عمرڪوٽ ، ۱۹۷۹ع .

(۲۳۰)

"شاگرد نمبر"
ہارڈا پبلیکیشن،
عمرکوٹ، ۱۹۷۹ء

سید، دانیال طارق :

(۲۳۱)

"مقلند کوٹا"
نیوفیلڈس پبلیکیشن،
حیدرآباد، ۱۹۷۹ء

سید مدد علی شاہ :

(۲۳۲)

"سندھ مدد رسی بابت نندیپن جون یاد گیریون"
سنسار پبلیکیشن، کراچی،

سیوہاشی پروانو :

(۲۳۳)

"اندھی فقیراٹی"
سرہان پبلیکیشن،
سن دادو، ۱۹۷۹ء

سیوہاشی، پروانو :

(۲۳۴)

"سہٹی صلاح"

Gul Hayat Institute

سرہان پبلیکیشن،
سن دادو، ۱۹۷۹ء

سیوہاشی، پروانو :

(۲۳۵)

"سرہن"

سرہان پبلیکیشن،
سن دادو، ۱۹۸۰ء

سيوهاڻي، پروانو :

(۲۳۶)

" سالگره نمبر "

سرهاڻ پبليڪيشن،

سن دادو، ۱۹۸۰ع.

سيوهاڻي، پروانو :

(۲۳۷)

" ساهت سوکڙي "

سرهاڻ پبليڪيشن،

سن دادو، ۱۹۸۱ع.

سيوهاڻي، پروانو :

(۲۳۸)

" حيدر بخش جتوئي نمبر "

سرهاڻ پبليڪيشن،

سن دادو، ۱۹۸۱ع.

سيوهاڻي، پروانو :

(۲۳۹)

" گهنگهر گهاريمڻ ڀنڀڙا "

سرهاڻ پبليڪيشن،

سن دادو، ۱۹۸۱ع.

سيوهاڻي، پروانو :

(۲۴۰)

Gul Hayat Institute

سرهاڻ پبليڪيشن،

سن دادو، ۱۹۸۱ع.

سيوهاڻي، پروانو :

(۲۴۱)

" ۸۳ جا ۳ ناٽڪ "

سرهاڻ پبليڪيشن،

سن دادو، ۱۹۸۳ع.

سيوهاشي، پروانو :

(۲۳۲)

"تشانو"

سرهاڻ پبليڪيشن،

سن دادو، ۱۹۸۴ع.

سيوهاشي، حڪيم فتح محمد :

(۲۳۳)

"آفتاب ادب"

سنڌي ادبي بورڊ،

حيدرآباد، ۱۹۵۶ع.

شاهه حافظ محمد حيات :

(۲۳۴)

"عقلمند وزير"

اداره حيات،

حيدرآباد، ۱۹۶۵ع.

شاهه غلام محي الدين :

(۲۳۵)

"هارن جو ڊائجيسٽ"

اداره گلشن ادب،

ٽنڊو محمد خان، ۱۹۶۷ع.

شاههواشي، غلام محمد :

(۲۳۶)

Gul Hayat Institute "ان جي اصول (پاڻو پھريون)"

آر-ايڇ احمد انڊ پرائرس،

حيدرآباد، ۵۵-۱۹۵۴ع.

شورو، نظير :

(۲۳۷)

"پاڇي پٺيان ڊوڙ"

گجپ پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۷۷ع.

(۲۲۸)
 "طامتي تختي"
 اداره گلشن ادب.
 شند و محمد خان، ۱۹۵۹ع.

(۲۲۹)
 "مارخير لاچار"
 سندي ٻارڙا پبليڪيشن،
 شند و باگو، ۱۹۷۹ع.
 شيخ، الطاف:

(۲۳۰)
 "ٻارن جون آڪاشيون"
 نيو فيلڊر پبليڪيشن،
 حيدرآباد، ۱۹۷۹ع.
 شيخ، سليمان:
 "گلن جهڙا ٻارڙا ڦلن جيئن نهجن"
 سنڌ سائنس سوسائٽي،
 ڄامشورو، ۱۹۷۸ع.

شيخ، غلام حيدر:

Gul Hayat Institute

(۲۵۲)
 "سنڌي ٻارڙا"
 آزاد پبليڪيشن،
 سيوهڻ، ۱۹۶۶ع.

شيخ صدر الدين "بابو":

(۲۵۳)
 "بھاري بوندون"
 محمدي اليڪٽرڪ پرنٽنگ پريس،
 شڪارپور، ۱۹۶۷ع.

شيخ . محمد سومار :

(۲۵۳)

"کپرو چور"

هارڻ جي هاري ،

بدین ، ۱۹۶۸ع .

شيخ . محمد سومار :

(۲۵۵)

"ماڻھو جي قرباني"

هارڻ جي هاري ،

بدین ، ۱۹۶۹ع .

شيخ . محمد سومار :

(۲۵۶)

"تيرهن تالي"

هارڻ جي هاري ،

بدین ، ۱۹۶۹ع .

شيخ . محمد سومار :

(۲۵۷)

"مدد خان پنهان (برامو)"

زیب ادبي سوسائٽي ،

بدین ، ۱۹۷۳ع .

شيخ . محمد ایوب :

(۲۵۸)

Gul Hayat Institute

شمع سیریز ،

حیدرآباد ، ۱۹۶۳ع .

شيخ . مرتضیٰ :

(۲۵۹)

"سکس ملین بالرمین"

لاٹ پبلیکیشن ،

لاڙڪاڻو ، ۱۹۸۵ع .

شیخ . مرتضیٰ :

(۲۴۰)

" لائت "

لطیف پبلیکیشن .

لاڑکانہ ، ۱۹۸۵ء .

صدیقی . پیر محمد عالم :

(۲۴۱)

" نگین جواستاد "

آر۔ ایدفتح ائند برادر س .

حیدرآباد ، ۱۹۶۱ء .

صدیقی . رضیہ :

(۲۴۲)

" پدی عجو ہسدر "

روشن تارا ساهت سرکل .

حیدرآباد ، ۱۹۸۴ء .

صدیقی . عبدالوحید :

(۲۴۳)

" ناہپ جون آکاشیون "

آر۔ ایچ احمد ائند برادر س .

حیدرآباد ، ۱۹۶۰ء .

صوفی گل محمد آزاد :

(۲۴۴)

" الہم دین ۽ ان جو کرامتی ڈیٹو "

آر۔ ایچ احمد ائند برادر س .

حیدرآباد ، ۱۹۶۹ء .

عاقلائی . سلیم :

(۲۴۵)

" حرکت مان برکت "

آگم پبلیکیشن .

حیدرآباد ، ۱۹۸۳ء .

عاقلائي، غفران :

(۲۶۶)

"دیس لاء دعا"
گجپ پبلیکیشن،
حیدرآباد، ۱۹۷۸ع.

عاقلائي، غفران :

(۲۶۷)

"نئون نسل"
گجپ پبلیکیشن،
حیدرآباد، ۱۹۷۸ع.

عباسي، ظفر :

(۲۶۸)

"گهرا گهرا گهاء"

ساهتي پبلیکیشن،
کنڊيارو، ۱۹۷۹ع.

عباسي، ظفر :

(۲۶۹)

"قٽي عٽي ۽ تلاء"

ساهتي پبلیکیشن،
کنڊيارو، ۱۹۸۰ع.

عباسي، ظفر :

(۲۷۰)

Gul Hayat Institute

"تارا تارن هيٺ"

ساهتي پبلیکیشن،
کنڊيارو، ۱۹۸۱ع.

عباسي، ظفر :

(۲۷۱)

"رڪيل لڙڪ"

ساهتي پبلیکیشن،
کنڊيارو، ۱۹۸۱ع.

عباسي . عنايت الله :

(۲۴۲)

"چا توهان کي خبر آهي"
رائل ڪاليج آف ڪامرس ،
حیدرآباد ، ۱۹۶۵ع .

عباسي . عنايت الله :

(۲۴۳)

"حلیان پوڀي"
شان برادر رس پبلشرس ،
حیدرآباد ، ۱۹۷۷ع .

عباسي . عنايت الله :

(۲۴۴)

"لالچي عيدو"
شان برادر رس پبلشرس ،
حیدرآباد ، ۱۹۷۸ع .

عباسي . عنايت الله :

(۲۴۵)

"شیطان جو ٻار"
شان برادر رس پبلشرس ،
حیدرآباد ، ۱۹۷۸ع .

Gul Hayat Institute

عباسي . نجم :

(۲۴۶)

"گازھو لالتين" (ڊرامو)
زیباد سي مرکز ،
حیدرآباد ، ۱۹۷۴ع .

عباسي . ڊاڪٽر تنوير :

(۲۴۷)

"پڇوڙي لالچي"
پيپلز پبلشرس ،
حیدرآباد ، ۱۹۷۵ع .

(۲۷۲) عرساڻي، خالد حسين ايد :

" ضرافت لطيف "

آر- ايڇ احمد ائڊ برادرين،
حيدرآباد، ؟

عرساڻي، ڊاڪٽر شمس الدين :

" لاکو ٽلائي "

ڪتابي دنيا،

حيدرآباد، ۱۹۵۹ع

عرساڻي، محمد اسماعيل :

" نياريون وٿون "

سنڌي ادبي بورڊ،

حيدرآباد، ۱۹۸۰ع

عزيز بي اي :

" جهڙا گل گلاب جا "

اداره علم و ادب،

حيدرآباد، ؟

عمرالدین بيدار :

" موجي شاهه عنايت جهوڪ وارو "

سنسار پبليڪيشن،

ڪراچي، ۱۹۸۱ع

عمرالدین بيدار :

" هوشو ٿيڻي "

سنسار پبليڪيشن،

ڪراچي، ۱۹۸۱ع

(۲۸۳)

"کابلوني"

سنسار پبليڪيشن،

ڪراچي، ۱۹۸۱ع.

عبدالدين بيدار :

(۲۸۵)

"پيٽڙي چوڙي"

واحد آرٽ پرنٽنگ پريس،

ڪراچي، ۱۹۸۰ع

عبدالدين بيدار :

(۲۸۶)

"آسمان شوڪري"

واحد آرٽ پرنٽنگ پريس،

ڪراچي، ۱۹۸۰ع

تادري، اياز :

(۲۸۷)

"پرين جون ڪهاڻيون"

سنڌي ادبي بورڊ، حيدرآباد.

قاضي، القذو :

(۲۸۸)

"دلچسپ خبرچار"

امين ڪتاب گهر،

حيدرآباد، ۱۹۶۹ع

قاضي، عبدالرحمان :

(۲۸۹)

"طوطو مينا"

صداقت بڪ پريس،

حيدرآباد، ۱۹۷۹ع

Gul Hayat Institute

(۲۹۰) قاضي گوهر ممتاز :

"سيولتي جي پل"
سنڌي ادبي بورڊ ،
حيدرآباد ، ۱۹۷۹ع .
(۲۹۱) قاضي ، شاهه نواز شائق :

"آدم خور"

رحيمي پبليڪيشن ،

بدلين ، ۱۹۷۹ع .

(۲۹۲) قباڻي ، زاهد حسين :

"وندر"

سنڌ پبليڪيشن ،

حيدرآباد ، ۱۹۶۴ع .

(۲۹۳) قريشي ، پير محمد :

"شير شاهه جوانصاف"

آر-ايڇ احمد انڊ پبليڪيشن ،

حيدرآباد ، ۱۹۵۹ع .

(۲۹۴) کاظمي ، کاظم علي :

"مهنجو چنڊ"

لطيف ادبي سولائيڊي ،

تلهار ، ۱۹۷۹ع .

(۲۹۵) کاظمي ، کاظم علي :

"خون جو پياسي"

صدائي وطن پبليڪيشن ،

تلهار ، ۱۹۷۹ع .

طبع ۾ :

کشن چنڊ :

(۲۹۴)

"خٺول شهنزادي"

اداره گلشن ادب،

تنبه و محمد خان، ۱۹۶۱ع.

خلهوڙو، قربان علي :

(۲۹۵)

"روشن آکاڻيون"

سھڻي پرنسنگ پريس،

حيدرآباد، ۱۹۸۱ع.

ڪٽري، گردابي لال ايڇ :

(۲۹۸)

"ديتا مھنجي تيم جا"

بخاري پبليڪيشن،

ڪاھي، ۱۹۸۱ع.

ڪٽري، گردابي لال ايڇ :

(۲۹۹)

"غريب شاگرد"

بخاري پبليڪيشن،

ڪاھي، ۱۹۸۲ع.

Gul Hayat Institute

ڪٽري، گردابي لال ايڇ :

(۳۰۰)

"خيالن جو خزانو"

بخاري پبليڪيشن،

ڪاھي، ۱۹۸۳ع.

کوسو، غفار :

(۳۰۱)

"ننڍڙا مجاهد"

سجاڳ پبلڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۶۱ع.

گرائی، چندن :

(۳.۲)

"گلن جھڑا ہارڑا"
روحل پہلیچیشن،
حیدرآباد، ۱۹۶۱ع۔

گل محمد قلبی :

(۳.۳)

"بی رحمہ ہمارا"
ایچ۔ احمد اینڈ سنس،
حیدرآباد، ۱۹۷۷ع۔

مفتی نثار احمد :

(۳.۴)

"حضرت سلیمان جو خزانو"
آر۔ ایم۔ فتح ائند برادر،
حیدرآباد، ۱۹۶۱ع۔

محمد ابراہیم پیاسی :

(۳.۵)

"گلابی مکڑون"
ادارہ گلشن ادب،
تنبو و محمد خان، ۱۹۷۱ع۔

محمد اسماعیل بن واصف :

(۳.۶)

Gul Hayat Institute

امین کتاب گھر،

حیدرآباد، ۱۹۶۷ع۔

محمد بخش واصف :

(۳.۷)

"اسلامی اخلاقی آکاشیون"

آر۔ ایم۔ احمد ائند برادر،

حیدرآباد، ۱۹۶۷ع۔

محمد سلاول پور پسي :

(۳۰۸)

"جادو جو گلاب"
باغبان گلستان پبلڪيشن ،
حيدرآباد ، ۱۹۵۷ع .

مرزا قليچ بيگ :

(۳۰۹)

"سرھا گلزار"
اداره نواء ادب ،
سندھ و آدم ، ۱۹۶۶ع .

مرزا قليچ بيگ :

(۳۱۰)

"شھزاد و بھرام"
سنڌي ادبي بورڊ ،
حيدرآباد ، ۱۹۷۲ع .

مرزا قليچ بيگ :

(۳۱۱)

"شيطان جي ناني"
سنڌي ادبي بورڊ ،
حيدرآباد ، ۱۹۵۹ع .

مرزا قليچ بيگ :

(۳۱۲)

"شيديو يا راءِ اس"
سنڌي ادبي بورڊ ،
حيدرآباد ، ۱۹۵۹ع .

مرزا ، قليچ بيگ :

(۳۱۳)

"عجيب ڳالھيون"
سنڌي ادبي بورڊ ،
حيدرآباد ، ۱۹۶۰ع .

مرزا، قلیچ بیگ :

(۳۱۲)

"بہ جاڑا پائتر"
 سنڌي ادبي بورڊ،
 حيدرآباد، ۱۹۶۰ع.

مرزا، قلیچ بیگ :

(۳۱۵)

"نیلو پکي"
 سنڌي ادبي بورڊ،
 حيدرآباد، ۱۹۶۰ع.

مرزا، قلیچ بیگ :

(۳۱۶)

"لبا خان د رزي ۽ خليفو ۽ هنگ"

سنڌي ادبي بورڊ،
 حيدرآباد، ۱۹۶۰ع.

مرزا، قلیچ بیگ :

(۳۱۷)

"عجيب طلسم"

سنڌي ادبي بورڊ،
 حيدرآباد، ۱۹۶۰ع.

مرزا، قلیچ بیگ :

(۳۱۸)

Gul Hayat Institute

سنڌي ادبي بورڊ،
 حيدرآباد، ۱۹۶۰ع.

مرزا، قلیچ بیگ :

(۳۱۹)

"پيشيل اکيون ۽ پوريل اکيون"

سنڌي ادبي بورڊ،
 حيدرآباد، ۱۹۶۴ع.

پاڻي وائي ۽ پاڻي وڙو
سنڌي ادبي بورڊ ،
حيدرآباد ، ۱۹۶۴ع .

مرزا ، قليچ بيگ :

(۳۲۱)

" رستم "

سنڌي ادبي بورڊ ،
حيدرآباد ، ۱۹۶۴ع .

مرزا ، قليچ بيگ :

(۳۲۲)

" شهنزادي محبوب جي آڪاشي "
سنڌي ادبي بورڊ ،
حيدرآباد ، ۱۹۶۴ع .

مرزا ، قليچ بيگ :

(۳۲۳)

" شهنزادي قدس بيگ "
سنڌي ادبي بورڊ ،
حيدرآباد ، ۱۹۶۴ع .

مرزا ، محمد نواز بيگ :

(۳۲۴)

Gul Hayat Institute

اداره جوستان ادب ،

تنڊوڻوڙهو ، حيدرآباد ، ۱۹۸۰ع .

مرزا ، محمد نواز بيگ :

(۳۲۵)

" ستي قلندر "

اداره جوستان ادب ، تنڊوڻوڙهو ،

حيدرآباد ، ۱۹۷۹ع .

" ايشيا جون لوڪ ڏهاڻيون "
سنڌي ادبي بورڊ ،
حيدرآباد ، ؟

مرزا . مراد علي :

" ٻارن لاءِ آکاڻيون "
سنڌي لئنگئيج بورڊ ،
حيدرآباد ، ۱۹۷۷ع .

مرزا . مراد علي :

" شاهه عبداللطيف ڀٽائي "
انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي ،
ڄامشورو ، ۱۹۸۴ع .

مرزا . نصير :

" ڌرتي عجا تارا (شاعري) "
آگم پبليڪيشن ،
حيدرآباد ، ۱۹۷۹ع .

مرزا . يوسف علي :

Gul Hayat Institute

" آخري طبيبي لڙائي "

مسلم بڪ ڊپو ،

سکر ، ۱۹۷۹ع .

مرزا . يوسف علي :

" حور "

مسلم بڪ ڊپو ،

سکر ، ۱۹۶۳ع .

مکڻ، حاجي حقير :

(۲۲)

ڪل، خوشي "

آر-ايڇ احمد ائڊ برادر رس،

حيدرآباد، ۱۹۵۶ع.

مکڻ، حاجي حقير :

(۲۳)

"طلسي ڪينهونو"

آر-ايڇ احمد ائڊ برادر رس،

حيدرآباد، ۱۹۵۷ع.

مکڻ، حاجي حقير :

(۲۴)

"پولڻي راني"

آر-ايڇ احمد ائڊ برادر رس،

حيدرآباد، ۱۹۵۷ع.

مکڻ، حاجي حقير :

(۲۵)

"پنج پيرون"

آر-ايڇ احمد ائڊ برادر رس،

حيدرآباد، ۱۹۵۸ع.

Gul Hayat Institute

مکڻ، حاجي حقير :

(۲۶)

"جادو جي گدي"

آر-ايڇ احمد ائڊ برادر رس،

حيدرآباد، ۱۹۵۸ع.

مکڻ، حاجي حقير :

(۲۷)

"خيبر شينهن جي ٽيڙ"

آر-ايڇ احمد ائڊ برادر رس،

حيدرآباد، ۱۹۵۸ع.

مکڻ . حاجي حقير :

"شهنزاد و صبرء سون پري"
آر- ايڇ احمد ائڻڊ برادرس .
حيدرآباد . ۱۹۵۸ع .

مکڻ . حاجي حقير :

"سليمانِي گلاب جو گل"
آر- ايڇ احمد ائڻڊ برادرس .
حيدرآباد . ۱۹۵۸ع .

مکڻ . حاجي حقير :

"رسومات تباهي"
آر- ايڇ احمد ائڻڊ برادرس .
حيدرآباد . ۱۹۵۸ع .

مکڻ . حاجي حقير :

"داد لو شهنزادو"
آر- ايڇ احمد ائڻڊ برادرس .
حيدرآباد . ۱۹۵۸ع .

مکڻ . حاجي حقير :

Gul Hayat Institute

جاد و جني مندي

آر- ايڇ احمد ائڻڊ برادرس .
حيدرآباد . ۱۹۵۸ع .

مکڻ . حاجي حقير :

"هي ماني خير ڪائيندو"
آر- ايڇ احمد ائڻڊ برادرس .
حيدرآباد . ۱۹۵۸ع .

مکث ، حاجي حقير :

(۳۳۲)

"جادو جو پنکو"
آر۔ ايڇ احمد ائڊ برادرين ،
حيدرآباد ، ۱۹۵۸ع .

مکث ، حاجي حقير :

(۳۳۵)

راڻي ناز بيگم طوطو مينا
آر۔ ايڇ احمد ائڊ برادرين ،
حيدرآباد ، ۱۹۶۲ع .

مکث ، مختيار :

(۳۳۶)

"دنيا آهي گول"
ڪنول ڪتابي سلسلو ،
رحمت پور لاڙڪاڻو ، ۱۹۸۳ع .

مکي ، قربان :

(۳۳۷)

"پوپت پهرين ڪڙي"
پوپت پبليڪيشن ،
خيرپور ، ۱۹۷۷ع .

مکي ، قربان :

(۳۳۸)

Gul Hayat Institute

۱۹۷۹ع .

مکي ، قربان :

(۳۳۹)

"جيگل ماءُ"

۱۹۰ع .

مکي ، قربان :

(۳۴۰)

ڪل سنڌ پالڪ ميلو ۸۲
پوپت پبليڪيشن ، خيرپور ، ۱۹۸۲ع .

مگي، قربان :

(۳۵۱)

"چرپٽ ۽ ڳان"
پوپٽ پبليڪيشن،
خيرپور، ۱۹۸۵ع.

مگي، قربان :

(۳۵۲)

"تنهاين جو سفر"
ٻارن جي محفل پبليڪيشن، ۱۹۸۱ع.

ملڪ، نديم :

(۳۵۳)

"سچل سرمست"

انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي،

ڄامشورو، ۱۹۸۴ع.

ملڪاڻي، منگهارام اڏارام :

(۳۵۴)

"سنڌي نثر جي تاريخ"

زيباد سبي مرڪز،

حيدرآباد، ۱۹۷۷ع.

مهر، هوش محمد :

(۳۵۵)

"نيري پانڊو"

۱۹۶۸ع.

Gul Hayat Institute

منظور ظفر :

(۳۵۶)

"ڌرتي ۽ جاگل" (شاعري)

چنگ سنگت، لاڙڪاڻو، ۸۰ع.

ملڪ، مختيار :

(۳۵۷)

"تم ۽ تانداڻا"

سنڌي ادب جي سهڪاري سنگت،

حيدرآباد، ۱۹۸۰ع.

ميسٽر. حميد سندي :

(۳۵۸)

"سؤني زنجير"

ناري پبليڪيشن،

حيد رآباد، ۱۹۷۹ع.

ميسٽر. باڪش عبدالمجيد :

(۳۵۹)

"سيرت النبي"

انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي،

جامشورو، ۱۹۸۲ع.

ميسٽر. زاهد حسين :

(۳۶۰)

"سچو پنهنجا ساريا"

مهراڻ پبليڪيشن،

مٽياري، ۱۹۸۰ع.

ميسٽر. سليم :

(۳۶۱)

"اوسيترو"

مکٽي پبليڪيشن،

حيد رآباد، ۱۹۷۹ع.

ميسٽر. فاروق احمد :

(۳۶۲)

Gul Hayat Institute

"گلن جا هار"

سنڌي ادب پبليڪيشن،

۱۹۷۹ع.

ميسٽر. رسول :

(۳۶۳)

"امن جي نالي"

پارس اشاعتي گهر،

سکر سنڌ، ۱۹۷۷ع.

میر، صیغت اللہ :

"فدا حیات"
گل پبلیکیشن،
حیدرآباد، ۱۹۶۵ء

میر، منور احمد :

(۳۶۸)

"سندی ستارو"
ادارہ گل دستہ ادب،
حیدرآباد، ۱۹۶۴ء

میر، منیر احمد :

(۳۶۹)

"عقل ۽ بخت"

فلوٹائی پبلیکیشن،
نواب شاہ، ۱۹۶۰ء

میر، عبد الفنی "عادل" :

(۳۷۰)

"لاٹ"

لاٹ پبلیکیشن،

سندھ یونیورسٹی چامشورو، ۱۹۷۸ء

میر، عبد المجید سندي :

(۳۷۱)

"قیمتی کھاڻيون"

Gul Hayat Institute

ادارہ گلشن ادب،

سندھ و محمد خان، ۱۹۶۱ء

میر، عبد المجید سندي :

(۳۷۲)

"سندی ادب جو تاریخی جائزو"

عجائب اسٹور، سکر، ۱۹۷۴ء

"ورھين جا وڇوڙا"
وڪ وڌايو پبليڪيشن،
هالا، ۱۹۸۰ع.

ميمڻ، عرفان مهدي:

(۳۴۱)

"بودون بيمر نه ڪن"
وڪ وڌايو پبليڪيشن،
هالا، ۱۹۸۰ع.

ميمڻ، عرفان مهدي:

(۳۴۲)

"ملاپ"

وڪ وڌايو پبليڪيشن،
هالا، ۱۹۸۰ع.

ميمڻ، عرفان مهدي:

(۳۴۳)

"چورن مٿان مور"
وڪ وڌايو پبليڪيشن،
هالا، ۱۹۸۰ع.

ميمڻ، عرفان مهدي:

(۳۴۴)

Gul Hayat Institute

وڪ وڌايو پبليڪيشن،
هالا، ۱۹۸۰ع.

ميمڻ، عرفان مهدي:

(۳۴۵)

"پيرچن شال پنهور"
وڪ وڌايو پبليڪيشن،
هالا، ۱۹۸۰ع.

ميٽن . محمد ابراهيم :

(۳۷۹)

"مٿو مرسل"
تنظيم فخر و فخر
مڪر . ۱۹۶۹ع .

ميٽن . محمد صديق :

(۳۷۷)

"سنڌ جي ادبي تاريخ"
آر-ايج احمد ائڊ برادرين
حيدرآباد . ۱۹۶۴ع .

ناز سنائي (مرتب) :

(۳۷۸)

"اجورو"

چنگ پبليڪيشن
سن دادو . ۱۹۷۵ع .

ناز سنائي :

(۳۷۹)

شهيد عبدالرزاق سومرو
چنگ پبليڪيشن

سن دادو . ۱۹۷۵ع .

ناز سنائي :

(۳۸۰)

Gul Hayat Institute

چنگ پبليڪيشن

سن دادو . ۱۹۷۵ع .

ناز سنائي :

(۳۸۱)

"ڪشمار ڪٿيا"

چنگ پبليڪيشن

سن دادو . ۱۹۷۵ع .

ناز سنائي :

(۳۸۲)

" باغي ماء "

چنگ پبليڪيشن .

سن دادو . ۱۹۷۵ع .

ناز سنائي :

(۳۸۳)

" آسرو اوسيئو "

چنگ پبليڪيشن .

سن دادو . ۱۹۷۶ع .

ناز سنائي :

(۳۸۴)

" بهار شي راند "

چنگ پبليڪيشن .

سن دادو . ۱۹۷۶ع .

ناز سنائي :

(۳۸۵)

" پيتر جو ماحو "

چنگ پبليڪيشن .

سن دادو . ۱۹۷۶ع .

ناز سنائي :

(۳۸۶)

Gul Hayat Institute

" سند رسوخ "

چنگ پبليڪيشن .

سن دادو . ۱۹۷۶ع .

ناز سنائي :

(۳۸۷)

" بغاوت "

چنگ پبليڪيشن .

سن دادو . ۱۹۷۶ع .

ناز سنائي :

"جنگ جاري رهي"
چنگ پبليڪيشن،
سن دادو، ۱۹۷۶ع.

ناز سنائي :

"جثيم سيد"
چنگ پبليڪيشن،
سن دادو، ۱۹۷۷ع.

ناز سنائي :

"عید"
چنگ پبليڪيشن،
سن دادو، ۱۹۷۷ع.

ناز سنائي :

"هارن جو عالمي پتڙامو"
چنگ پبليڪيشن،
سن دادو، ۱۹۷۷ع.

Gul Hayat Institute : ناز سنائي

"سونا زيور"

چنگ پبليڪيشن،
سن دادو، ۱۹۷۷ع.

ناز سنائي :

"وڏي جڏهن مان وڏو ٿيندو"
چنگ پبليڪيشن،
سن دادو، ۱۹۷۸ع.

ناز سنائي :

(۳۹۳)

"لطيف قومي شاعر"
چنگ پبليڪيشن،
سن دادو، ۱۹۷۸ع.

ناز سنائي :

(۳۹۵)

"هڪ ڏينهن جي باد شاهي ملي ته"
چنگ پبليڪيشن،
سن دادو، ۱۹۷۸ع.

ناز سنائي :

(۳۹۶)

"مون ڪيئن عيد ڇڻي"
چنگ پبليڪيشن،
سن دادو، ۱۹۷۸ع.

ناز سنائي :

(۳۹۷)

"جاگرتا"
چنگ پبليڪيشن،
سن دادو، ۱۹۸۱ع.

نذير ناز :

(۳۹۸)

Gul Hayat Institute

"هڪ چوڌري هڪ عجيب ملڪ"

ناري پبليڪيشن،

حيدرآباد، ۱۹۸۱ع.

نور محمد نياز :

(۳۹۹)

"چين جي شهنزادي"

اشاعت گهر،

حيدرآباد، ۱۹۶۱ع.

ایضاً : نور محمد نیاز :

"جین جی شہزادی"
اشاعت گلستان ،

حیدرآباد ، ۱۹۶۱ع .

نظاماڻي ، منظور احمد :

(۲۰۰)

"سچا ڏيرا"

نظاماڻي پبليڪيشن ،

ماڻي ، ۱۹۶۵ع .

نقوي ، زوار :

(۲۰۱)

"جوڏو"

پارن جي محفل پبليڪيشن ،

حیدرآباد ، ۱۹۷۹ع .

نقوي ، زوار :

(۲۰۲)

"رات رتي ڏوٽ"

پڄم پبليڪيشن ، ۱۹۸۱ع .

نهالچونڊاڻي ، درشن :

(۲۰۳)

"چنڊ تارا ڇٽاڻي سلسلو"

Gul Hayat Institute

ماڻرن بڪ اسٽور ،

ميرپور ماڻيلو ، ۱۹۸۴ع .

واتواڻي ، گرداس :

(۲۰۴)

"شاهي بلبل"

سسئي پبليڪيشن ،

سلطان آباد ، ۱۹۸۴ع .

واسفائي، محمد اشرف :

(۴۰۵)

"چند راڻي"

ادايه اتحاد پبليڪيشن،

حيد رآباد، ۱۹۷۹ع.

ولي داد ولي :

(۴۰۶)

"چيني ببل"

اداره گلستان،

حيد رآباد، ۱۹۵۸ع.

هاليپوٽو، محمد حسن :

(۴۰۷)

"دلپسند شھزادو"

هاليپوٽو پبليڪيشن،

بدين، ۱۹۷۱ع.

هاليپوٽو علي محمد :

(۴۰۸)

"نئون نسل"

هاشمائي، اعجاز حسين :

(۴۰۹)

Gul Hayat Institute

"اميدن جوانانو"

روشن تارا پبليڪيشن،

مٽيار، ۱۹۸۰ع.

يوسفائي، لياقت علي :

(۴۱)

"گل جي قرباني"

پارن جي دنيا سيريز،

ذيپلو، ۱۹۶۷ع.

(۳۹۶)

پروفیسر، محمود :

(۴۱۱)

"گل بیدار"

ادارہ اتحاد سہیلیہ پیشین .

حیدرآباد . ۱۹۱۷ء .

Gul Hayat Institute

() :

()

()

()

(ب) رسالا :

• ماھوار (مھراڻ " سنڌي ادبي بورڊ ، حيدرآباد مختلف پرچا	۰۱
• ماھوار ، " ڳوٺ سڌار " حيدرآباد	۰۲
• مختلف پرچا	
• ماھوار " پيغام " ڪراچي	۰۳
• مختلف پرچا	
• ماھوار " گلستان " حيدرآباد	۰۴
• سمورا پرچا	
• ماھوار " گل ڦل " حيدرآباد / ڄامشورو	۰۵
• سمورا پرچا	
• ماھوار " گلن جهڙا ٻارڙا " ڪراچي	۰۶
• سمورا پرچا	
• ماھوار " ٻالڪ " حيدرآباد	۰۷
• مختلف پرچا	
• ماھوار " سائنس " ڄامشورو	۰۸
• مختلف پرچا	
• ماھوار " اد يون " ڪراچي (ٻارن جو حصو)	۰۹
• مختلف پرچا	
• ماھوار " سوجهرو " (ٻارن جو حصو)	۱۰
• مختلف پرچا	
• ماھوار " هلال پاڪستان مڱڙين " ڪراچي (ٻارن جو حصو)	۱۱
• مختلف پرچا	
• روزانه هلال پاڪستان حيدرآباد	۱۲
• مختلف پرچا	
• روزانه هلال پاڪستان " ڪراچي	۱۳
• مختلف پرچا	
• روزانه " عبرت " حيدرآباد	۱۴
• مختلف پرچا	
• روزانه " آفتاب " حيدرآباد	۱۵

ضمیمو نمبر پھرون

پارائيندو جماعتون

۰۱ "بزم گل" حیدرآباد .

۰۲ "بزم گل قل" حیدرآباد .

۰۳ "بزم گلزار" حیدرآباد .

۰۴ "بزم گلستان" حیدرآباد .

۰۵ "بزم گلشن" تند و محمد خان .

۰۶ "بزم نیاز" نواب شاہ .

۰۷ "ہارن جي ٻاري" سندھ .

۰۸ "ہارن جي ڦلوائی" سندھ .

۰۹ "ہارن جي دنيا سنگت" سندھ

۱۰ "ہالڊن جي ٻاري"

۱۱ "ہالڊ سنگت" تند و محمد خان .

۱۲ "چنگ سنگت" سن .

۱۳ "چند تارا دل ٿيو ليجا .

۱۴ "روشن تارا سنگت" حیدرآباد

۱۵ "روشن تارا سنگت" میرپور خاص .

Gul Hayat Institute

- "ماشي ٻارڙا سنگت سَند" ۱۶
 "سجاڳ ٻار تحريڪ سَند" ۱۷
 "سَند ٻالڪ سنگت خيرپور ميرس" ۱۸
 "سَندِي ادبي ٻالڪ سنگت ٿڌو" ۱۹
 "گلن جهڙا ٻارڙا سنگت سَند" ۲۰
 "لطيف سنگت سَند" ۲۱
 "مهراڻ ٻارڙا ادبي سنگت حيد رآباد" ۲۲

Gul Hayat Institute

(۲۰۰)

ضمیمو نمبر ہیسو

(پاراشي ادب جي شريقي ۽ رسالن ۽ اخبارن جو حصو)

(الف) سنڌي ۽ پاراڻا رسالا :

سيپٽمبر ۱۹۴۷ع	ماهور دل بهار حيدرآباد	۰۱
مارچ ۱۹۵۲ع	ساليانو الوحيد نمبر ڪراچي	۰۲
۱۹۵۳ع	ماهور گلستان حيدرآباد	۰۳
۱۹۵۶ع	ماهور گلستان حيدرآباد	۰۴
۱۹۵۹ع جنوري	ماهور گل ڪل حيدرآباد	۰۵
۱۹۶۰ع	ماهور گل بهار حيدرآباد	۰۶
۱۹۶۰ع	گلن جهڙا پارڙا حيدرآباد	۰۷
۱۹۶۷ع	پارن جو بڻائجيسٽ تنديد محمد خان	۰۸
۱۹۶۷ع	په ماهي روشن ادب سڪرنڊ	۰۹
۱۹۷۳ع فيبروري	اطفال بڻائجيسٽ مير پور خاص	۱۰
۱۹۷۵ع	ماهور گلن جهڙا پارڙا ڪراچي	۱۱
۱۹۷۸ع	ماهور گونج حيدرآباد	۱۲
۱۹۷۹ع	ماهور پالڪ حيدرآباد	۱۳
سيپٽمبر ۱۹۸۰ع	ماهور پالڪ حيدرآباد	۱۴

(ب) سنڌي ادبي رسالن ۽ ڪتابن جو حصو :

• ۱	ماهوار گيان ادبي سچتر ماسٽ پيٽر ڪراچي	مارچ ۱۹۲۶ع
• ۲	ماهوار وديا حيد رآباد	جنوري ۱۹۲۵ع
• ۳	ماهوار شمار بليڊن سکر	۱۹۲۷ع
• ۴	ماهوار نشين زندگي ڪراچي	۱۹۲۸ع
• ۵	ماهوار سازگ ڪراچي	جنوري ۱۹۵۲ع
• ۶	ماهوار اديون ڪراچي	جون ۱۹۶۵ع
• ۷	ماهوار سائنس ڄامشورو	جنوري ۱۹۷۱ع
• ۸	ماهوار سوجھرو ڪراچي	آڪٽوبر ۱۹۷۲ع
• ۹	سنڌي پبليڪيشن ڄامشورو	فيبروري - مارچ ۱۹۷۳ع
• ۱۰	پيغام پبليڪيشن ڄامشورو	۱۹۷۴ع
• ۱۱	ماهوار پيغام ڪراچي	مئي ۱۹۷۶ع
• ۱۲	سدا بهار سلسلو حيد رآباد	۱۹۸۰ع
• ۱۳	مهراڻ پبليڪيشن مٽياري	۱۹۸۰ع
• ۱۴	ماهوار ليڪچر دادو	۱۹۸۱ع
• ۱۵	ماهوار هدايت حيد رآباد	۱۹۸۱ع
• ۱۶	ڪوهستان پبليڪيشن ٿاڻو بولا خان	۱۹۸۱ع
• ۱۷	ماهوار نئون نياپو حيد رآباد	۱۹۸۱ع

۱۹۸۱ع

ہفتیوار سند سجاک جیجی آباد

۱۹

۱۹۸۲ع

ماہوار ہلال پاکستان میگزین کراچی

۲۰

۱۹۸۵ع

ماہوار لطیفہ دانشیست کراچی

(ت) ورہاگی بعد ہارا ادا بی سلسلا / پبلیکیشن :

۱۹۷۳ع

مکٹی پبلیکیشن بدین

۰۱

۱۹۷۵ع

چنگ پبلیکیشن سن

۰۲

۱۹۷۶ع

جوت پبلیکیشن خیر پور

۰۳

۱۹۷۸ع

مارچ

لاٹ پبلیکیشن جام شورو

۰۴

۱۹۷۸ع

مئی

پوپٹ پبلیکیشن خیر پور

۰۵

۱۹۷۸ع

جون

رابیل پبلیکیشن لاڑکانو

۰۶

۱۹۷۸ع

اگست

ہارڑا پبلیکیشن عمر کوٹ

۰۷

۱۹۷۸ع

دسمبر

بالد پبلیکیشن میر پور بٹور

۰۸

۱۹۷۹ع

وطن دوست پبلیکیشن لاہور

۰۹

۱۹۷۹ع

سرہاں پبلیکیشن سیوہن

۱۰

۱۹۷۹ع

گلشن پبلیکیشن داد انصاری

۱۱

۱۹۷۹ع

سورہیہ پبلیکیشن کھڑا

۱۲

۱۹۷۹ع

صدائی وطن پبلیکیشن تلہار

۱۳

۱۹۷۹ع

وک وداپو پبلیکیشن ہالا

۱۴

۱۵	سانکيٽا پبليڪيشن سنڌ و آدم	۱۶
۱۷	سنڌي ادب پبليڪيشن حيدرآباد	۱۷
۱۸	گلڙا پبليڪيشن شڪارپور	۱۸
۱۹	پارن جي محفل پبليڪيشن سنڌ و جهانپان	۱۹
۲۰	گلستان پبليڪيشن حيدرآباد جولاءِ	۲۰
۲۱	ساڻي پبليڪيشن مڪر	۲۱
۲۲	ڪهاڻي پبليڪيشن حيدرآباد	۲۲
۲۳	ڪينجهر پبليڪيشن تلهار	۲۳
۲۴	نصرت پبليڪيشن تنهار	۲۴
۲۵	روشن تارا پبليڪيشن مٽياري	۲۵
۲۶	سجاڳ بهار پبليڪيشن حيدرآباد	۲۶
۲۷	لالِي پبليڪيشن حيدرآباد جنوري	۲۷
۲۸	فيروز پبليڪيشن هالا اپريل	۲۸
۲۹	پریت پبليڪيشن ڪنڌ ڌوٽ	۲۹
۳۰	روشن تارا پبليڪيشن هالا	۳۰
۳۱	سنڌي پارڙا پبليڪيشن سنڌ و باگو	۳۱
۳۲	موتي دانا پبليڪيشن ڪپرو	۳۲
۳۳	چاند وڃي پبليڪيشن مٽياري	۳۳
۳۴	لطيف پبليڪيشن حيدرآباد	۳۴
	بخاري پبليڪيشن ڪاهي	

Gul Hayat Institute